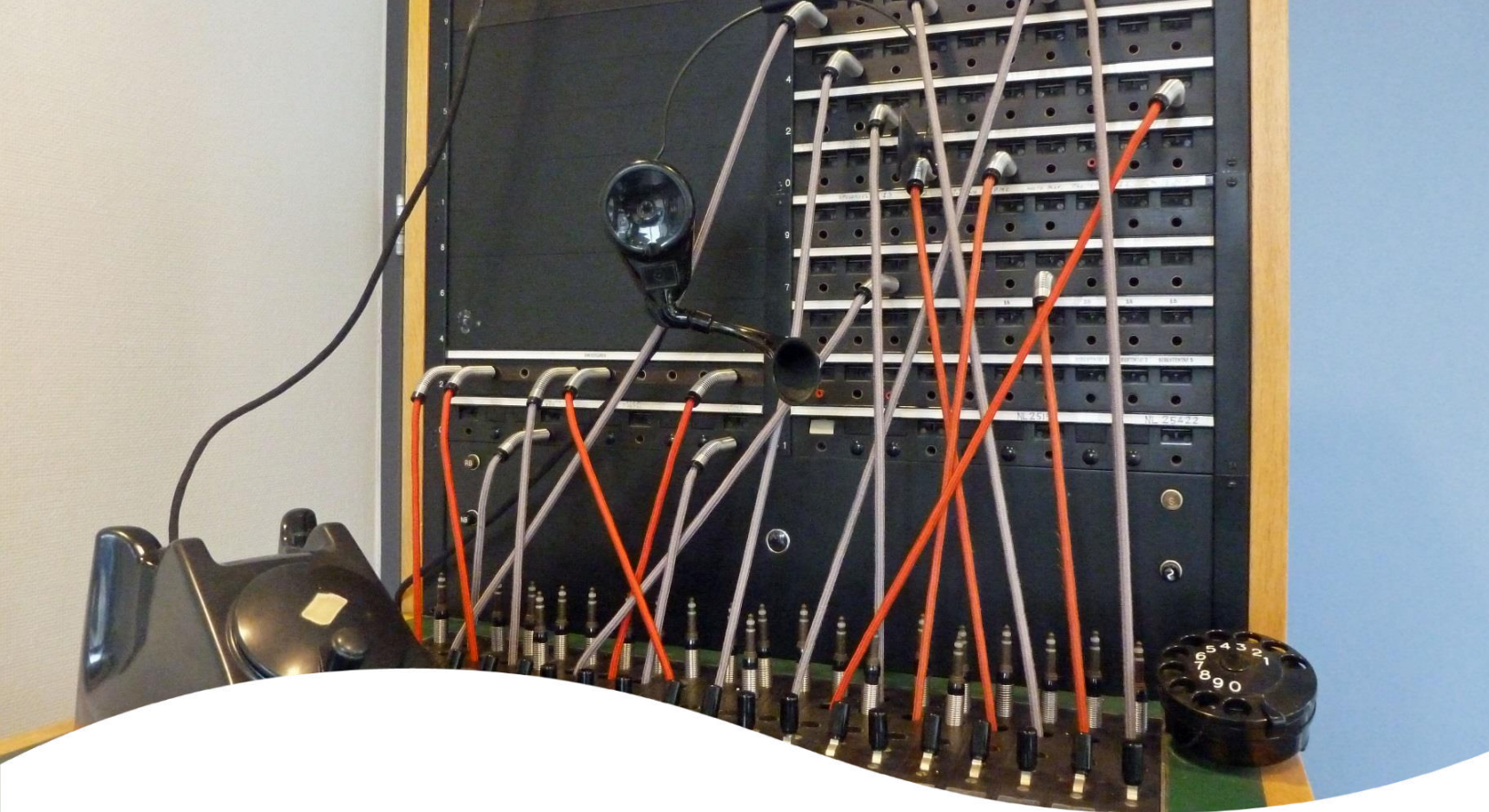

Jaarstukken 2018

Schakelen

INHOUDSOPGAVE

	Pag.
BESTUURSVERSLAG	
Algemene gegevens	4
Verslag van de activiteiten	8
1. Beschermen	9
2. Benutten	13
3. Beleven	19
Bijlagen	23
Verslag Raad van Toezicht	28
 JAARREKENING	
Balans per 31 december 2018 na resultaatbestemming	31
Staat van baten en lasten over 2018	33
Kasstroomoverzicht	34
Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen	35
Toelichting op de balans per 31 december 2018	37
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018	44
Verschillenanalyse begroting en jaarrekening 2018	52
 OVERIGE GEGEVENS	
Overige gegevens	56
 BIJLAGEN	
Verantwoording verleende subsidies Provincie Zeeland	61
Verantwoording integrale kostensubsidie 2018 per prestatieveld	62

Bestuursverslag

ALGEMENE GEGEVENS

Doelstelling

De Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) heeft tot doel het integraal bevorderen van activiteiten gericht op het behoud, het beheer, de toegankelijkheid, het onderzoek en de ontsluiting van het cultureel erfgoed van Zeeland.

Instellingsgegevens

Naam rechtspersoon	Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland
Adres	Looierssingel 2 Postbus 49 4330 AA Middelburg
Telefoonnummer	0118-670870
Website	www.scez.nl
Kamer van Koophandel	41113210
BTW nummer	NL 0054.95.660.B01

Samenstelling Raad van Toezicht 2018

De heer mr. drs. G.W. van der Brugge	Voorzitter
De heer H.G.L. Verheuvél AA	Vicevoorzitter
Mevrouw dr. F. Petiet	Lid
De heer G. van der Wal	Lid (tot 31-03-2018)
De heer drs. M.J. van Dijke MPM QC	Lid (vanaf 01-04-2018)
De heer drs. A. Schenk	Lid (vanaf 01-04-2018)
Mevrouw mr. drs. B.W.M. Hendrikse-Troost	Lid (vanaf 01-04-2018)

Directeur / bestuurder

De heer drs. W.H.P. Scholten

Beroep en nevenfuncties directeur en leden Raad van Toezicht

De heer drs. W.H.P. Scholten

Secretaris Vereniging Provinciale Monumentenwachten Nederland, Secretaris Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland, Voorzitter jury Zeeland Refinery Cultuurprijs

De heer mr. drs. G.W. van der Brugge

Vrijgevestigd en geassocieerd consultant, Zeeuwse Ombudsman, Lid Raad van Commissarissen Rabobank Zeeuws Vlaanderen, Lid diverse Commissies Stichting Onderwijsgeschillen, Lid Raad van Toezicht Albero Scholengroep, Voorzitter Klachtencommissie Admiraal De Ruyter Ziekenhuis, Voorzitter Vereniging tot Behoud van de Historie van Philippine

Mevrouw dr. F. Petiet

Senior beleidsmedewerker Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, Lid van de 'Commissie tot redactie van Archief en Werken' van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, Lid Raad van Toezicht Zeeuwse Museumstichting

De heer H.G.L. Verheuvél AA

Directeur accountant accon avm adviseurs en accountants, Lid algemene vergadering (Hoofdingeland) Waterschap Scheldestromen, Lid bestuur stichting muziek in de Grote Kerk Goes, Lid klachtencommissie NBA (Nederlands Beroepsorganisatie Accountants)

De heer drs. A.M.A. Schenk

Wethouder in gemeente Borsele (tot 17 mei 2018), voorzitter van parochiekerncommissie O.L.V. Hemelvaart te Ovezande als onderdeel van de Pater Damiaanparochie, lid van het bestuur van CDA Borsele, lid van het bestuur van Stichting Dorpsbusje Ellewoutsdijk, lid van bestuur van de Stichting Land van Borsele

De heer drs. M.J. van Dijke MPM

Vrijgevestigd consultant interim financieel management, Lid Raad van Toezicht VVV Zeeland, Lid Raad van Toezicht Stichting Merinos, Voorzitter vereniging MKB Wemeldinge, Kerkrentmeester en penningmeester Protestantse Gemeente Wemeldinge.

Mevrouw mr. drs. B.W.M. Hendrikse - Troost

Directeur/eigenaar In-Practiz (legal and compliance services)

Beleid met betrekking tot omvang en functie van het eigen vermogen

Het eigen vermogen fungeert als buffer om in één of meerdere jaren uitgaven te kunnen verrichten, die niet vanuit de jaarlijkse exploitatierekening kunnen worden bekostigd.

Op 23 november 2012 stelden Provinciale Staten het nieuwe subsidiebeleid 2013 'Resultaat met subsidie' vast. Dit subsidiebeleid kent voor gelieerde instellingen geen begrenzing meer aan de omvang van het eigen vermogen van de instelling. De toevoeging van overschotten in enig boekjaar aan het eigen vermogen is echter wel beperkt. In essentie kan er alleen nog vermogen worden gevormd uit andere bronnen dan de provinciale subsidie.

Verder is op 21 december 2012 door Provinciale Staten een besluit genomen over de invulling van de ombuigingstaakstelling gesubsidieerde instellingen op basis van de kerntaken. Dit besluit houdt in dat er naast de lopende bezuinigingstaakstelling sprake is van een extra bezuiniging.

De SCEZ zal de komende jaren de algemene reserve moeten aanspreken om op de langere termijn een sluitende exploitatie te kunnen hebben.

In oktober 2018 is een risico-analyse uitgevoerd conform de RISMAN-methodiek. Geïdentificeerde risico's zijn opgenomen in een risicotabel en voorzien van bedragen en mogelijke beheersmaatregelen. De risico's zijn vervolgens van een kans van optreden voorzien aan de hand van een kanstabel.

De uitkomst per risico is een bedrag in geld, dat wordt berekend door de kans van optreden te vermenigvuldigen met het gevolg uitgedrukt in een bedrag. De optelsom van de scores uitgedrukt in een geldbedrag vormt de ondergrens van de Algemene Reserve.

De risicoanalyse wordt jaarlijks geactualiseerd.

Risico's en onzekerheden

De voornaamste risico's bestaan uit de volgende onderdelen:

Operationele activiteiten

- Langdurig ziek personeel en definitieve uitval van personeel.

Er is in de meerjarenbegroting 2018-2022 geen rekening gehouden met vervangingskosten ten behoeve van eventueel langdurig ziek personeel voor zover dit toekomstige gevallen betreft. In het geval dat werkzaamheden niet getemporeerd kunnen worden (bijvoorbeeld bij de betaalde dienstverlening) zal dat tot meerkosten leiden. Voor een aantal functies geldt dat specifieke kennis en ervaring lastig op korte termijn op de arbeidsmarkt te vinden is. Er is een bewuste keuze gemaakt om geen ziekteverzuimverzekering af te sluiten. Ook in geval van definitieve uitval is niet voorzien in extra kosten, zoals verhoging van de gedifferentieerde WGA-premie.

- Niet verlengen van tijdelijke arbeidsovereenkomst of ontslag van personeel.

De SCEZ is als werkgever eigen risicodragend voor de WW. Mochten er in de toekomst WW-gevallen ontstaan, dan is hier geen dekking voor in de begroting. Een voorziening hiervoor kan pas worden gevormd, wanneer er sprake is van instroom. Een dergelijke voorziening zal uit eigen middelen dienen te worden bekostigd.

Niet halen jaarlijkse target eigen inkomsten

- Vanaf 2016 is in de meerjarenbegroting structureel een bedrag opgenomen van ruim € 40.000,- voor overige inkomsten. In de jaren 2016 tot en met 2018 is dit bedrag gerealiseerd. De jaarlijkse invulling hiervan laat zich lastig voorspellen.

Wet- en regelgeving

Geen of onvoldoende compensatie cao-maatregelen.

- In de meerjarenbegroting 2018-2022 is uitgegaan van jaarlijkse indexering van de integrale kostensubsidie én volledige compensatie van cao-maatregelen. De Provincie heeft onderzoek laten verrichten naar de wijze waarop instellingen in de toekomst zouden kunnen worden gecompenseerd. Per ultimo boekjaar moet hierover nog een besluit worden genomen. De indexering in de meerjarenbegroting bedraagt jaarlijks enkele tienduizenden euro's. De SCEZ is statutair verplicht de cao Provincies te volgen.

Beleidswijziging / bezuinigingsoperatie Provincie

- Indien Provinciale Staten besluiten een beleidswijziging of een nieuwe bezuiniging door te voeren heeft dit effect op de omvang van de integrale kostensubsidie en zal daarmee leiden tot een subsidietekort.

BTW-positie

- Erfgoed Zeeland heeft een vaststellingsovereenkomst gesloten met de belastingdienst. Deze is een aantal keren ongewijzigd verlengd. Mocht er in de toekomst geen sprake meer zijn van een integrale BTW-plicht dan vervalt het recht op voorheffing.

Risicobereidheid

Het minimale weestandsvermogen wordt bepaald door toepassing van de RISMAN-methode. Er is derhalve geen sprake van een standaard bedrag qua risicobereidheid. De financiële risicobereidheid is dus variabel en wordt beïnvloed door de verhouding tussen het aanwezige totale vermogen en het minimaal vereiste weerstandvermogen. Dit is inherent aan het karakter van de organisatie. Risicobereidheid heeft een relatie met verzekeren. Jaarlijks wordt dit onderwerp besproken met een risicospecialist van de verzekeringsmaatschappij.

Verkorte begroting 2019

Baten

Subsidies en bijdragen	2.264.160
Inkomsten uit IKS	309.480
Inkomsten buiten IKS	175.756

Som der baten

2.749.396

Lasten

Personeelskosten	2.095.537
Huisvestingskosten	483.175
Algemene- en bureaunkosten	148.902
Bestuurs- en organisatiekosten	26.333
Autokosten	18.150
Afschrijvingskosten	72.094
Activiteiten / specifieke kosten	58.432
Overige kosten	1.000

Som der lasten

2.903.623

Exploitatieresultaat

-154.227

Verslag van de activiteiten

Dit inhoudelijke jaarverslag maakt deel uit van de jaarstukken 2018, waarover door de accountant controle is uitgevoerd. Aanvullend geven het publieksjaarverslag, *Zeeuws Erfgoed - blad voor erfgoedliefhebbers*, de digitale nieuwsbrieven *Erfgoed en Ruimte* en *Erfgoed en Publiek*, de website scez.nl, de website zeeuwseankers.nl en de andere door de SCEZ beheerde websites een goed beeld van de activiteiten van de SCEZ in 2018.

Met de activiteiten is bijgedragen aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen van de Provincie Zeeland, zoals Zichtbaar Zeeland, Aantrekkelijk Zeeland en Beleef Zeeland en met name het provinciale cultuurbeleid, onderdeel cultureel erfgoed zoals vastgelegd in de *Nota provinciaal cultuurbeleid 2017-2020* en het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018*.

Dit jaarverslag volgt het Prestatieaanbod 2018 dat met de Provincie Zeeland is overeengekomen en op basis waarvan de Provincie de integrale kosten subsidie 2018 heeft verleend.

De werkzaamheden zijn integraal ondergebracht in drie thema's: beschermen, benutten en beleven. Deze thema's houden verband met drie maatschappelijke opgaven van de Provincie: zichtbaar Zeeland, aantrekkelijk Zeeland en beleefbaar Zeeland.

Indien een onderdeel van het prestatieaanbod rechtstreeks verband hield met een actiepunten van het provinciale *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018* of een met de Provincie gemaakte prestatieafspraken dan is daar expliciet melding van gemaakt.

Over de voortgang van de realisatie van het prestatieaanbod is tussentijds gerapporteerd in de managementrapportages. Deze rapportages zijn ook aan de Provincie toegezonden.

Het jaarverslag vormt samen met *Zeeuws Erfgoed - blad voor erfgoedliefhebbers* het prestatiebewijs zoals omschreven in de provinciale subsidiebeschikking 2018.

Vanaf 17 januari 2019 is een nieuwe naam op de organisatie van toepassing. SCEZ is Erfgoed Zeeland geworden. Voor dit jaarverslag is nog de oude naam aangehouden.

Prestatieveld

Beschermen

Zichtbaar Zeeland

De aantrekkingskracht van Zeeland voor inwoners, bedrijven, toeristen en cultuurliefhebbers wordt deels bepaald door het erfgoed. Erfgoed geeft de omgeving karakter. Monumenten en archeologische en cultuurhistorische elementen maken het landschap, de steden en de dorpen herkenbaar. Het zijn identiteitsdragers met een diepere betekenis. Om dit zo te houden en waar mogelijk te versterken moet het in de eerste plaats worden beschermd.

De SCEZ droeg bij aan een zichtbaar Zeeland door het erfgoed ontwikkelingsgericht te behouden en te beschermen. Ze doet dat door het uitvoeren van bouwkundige inspecties aan monumentenpanden, door het faciliteren van het Restauratie Opleidingsproject, door het beheer van het Zeeuws Archeologisch Depot, door certificering voor de archeologische werkzaamheden, door het faciliteren en onderhouden van meldpunten en door het ontwikkelen en uitvoeren van projecten die bijdragen aan de zichtbaarheid en de (preventieve) bescherming van het erfgoed.

Monumentenwacht

De SCEZ inspecteerde monumentenpanden op basis van landelijke standaarden (*Inspectiehandboek Monumentenwacht*). In het verlengde daarvan adviseerde de Monumentenwacht de eigenaren omtrent het onderhoud van hun pand. Doel is het verval van cultuurhistorische gebouwen te voorkomen door het treffen of bevorderen van preventieve onderhoudsmaatregelen. De Monumentenwacht had per 31 december 2018 622 abonnees, met in totaal 1.028 monumenten. Een aangesloten monument wordt als uitgangspunt een keer per jaar of een keer in de twee jaar geïnspecteerd afhankelijk van de onderhoudsstaat en/of de wens van de eigenaar. Daarnaast zijn voor abonnees en niet-abonnees ook incidentele inspecties (op maat) uitgevoerd waaronder aankoopinspecties, QuickScans en gebrekenrapportages.

De SCEZ ondersteunde en adviseerde overheden bij de monitoring van hun monumentaal gebouwenbezit. Door de Monumentenwacht zijn 575 inspecties aan monumentenpanden uitgevoerd. In totaal zijn er door de Monumentenwacht voor de reguliere inspecties 5.041 declarabele uren gerealiseerd. Daarnaast zijn er 224 overige declarabele uren gerealiseerd, in hoofdzaak betrekking hebbende op aankoopinspecties, werkzaamheden voor het aanvragen van een BRIM-subsidie voor de Stichting Overduin en het uitvoeren van O-metingen voor Waterschap Scheldestromen.

Op de open dag van de SCEZ op 8 september is een informatiestand ingericht en zijn bezoekers geïnformeerd over het werk van de Monumentenwacht.

Dit onderdeel sloot aan bij de actiepunten 1.a en 12 van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultureel erfgoed)*. Prestatieafspraken 1.a.

Restauratie Opleidingsprojecten

De SCEZ faciliteerde Restauratie Opleidingsprojecten (ROP) door een werkplek te bieden aan de ROP-coördinator Zeeland en door vergaderfaciliteiten aan te bieden. Voor het uitvoeren van kwalitatief goede restauraties en daarmee voor het behoud van monumenten zijn restauratiekennis en -vaardigheden onontbeerlijk. In dat opzicht is ook talentontwikkeling belangrijk. De Provincie subsidieerde het ROP.

Bij 10 restauratieprojecten was het ROP actief. Van deze 10 projecten zijn er in 2018 5 afgerond en lopen eveneens 5 projecten 2019 door. Bij een aantal projecten was plaats voor leerlingen metselen, maar deze leerlingen waren in 2018 slechts beperkt beschikbaar.

Door de ROP-coördinator is op verschillende manieren getracht leerlingen te werven. Zo was er op Open Monumentendag een ROP-stand bij de Cuyperskerk in Sas van Gent en was de coördinator aanwezig bij de

Beroepenoriëntatiedagen Techniek Zeeland bij Bouwmensen zuidwest in Goes en bij de Techniek Experiencedagen in het Industrieel Museum te Sas van Gent. De ROP-coördinator was aanwezig op 7 voorlichtingsavonden van de VMBO scholen in Zeeland (Hulst, Oostburg, Terneuzen, Krabbendijke, Zierikzee, Middelburg, Vlissingen en Goes). In 2018 hebben 19 BOL4-leerlingen van Scalda de module restauratie gedaan, waarvoor zij allemaal zijn geslaagd en dus een certificaat mochten ontvangen.

De stuurgroep kwam 3 keer bijeen in respectievelijk Het Schuitvlot (23 maart), het kantoor van Rothuizen (22 juni) en het Provinciehuis (30 november). De laatste bijeenkomst betrof een gezamenlijke stuurgroepvergadering met ROP Zuid-Holland. Daarbij werd ook een restauratieproject bezocht en een stadswandeling in Middelburg georganiseerd.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 12 van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultureel erfgoed)*. Prestatieafspraken 1.b.

Zeeuws Archeologisch Depot

De SCEZ voerde alle (wettelijke) taken uit die verband houden met het beheer van het Zeeuws Archeologisch Depot. Naast de reguliere werkzaamheden waaronder het ontvangen van bezoekers, het organiseren van educatieve activiteiten en andere vormen van publieksontsluiting, de afhandeling van bruikleenverzoeken en het voorbereiden en begeleiden van deponeringen werd in 2018 verder gewerkt aan de implementatie en (verdere) ontwikkeling van het in 2017 in gebruik genomen nieuwe Depotbeheersysteem (DBS). Dit DBS vervangt TMS en op termijn ook ArcheoLink. Met het DBS sluit de SCEZ aan bij de landelijke infrastructuur en wordt voldaan aan de eisen die de Erfgoedwet stelt aan het digitaal communiceren met archeologische bedrijven en het digitaal ontsluiten van archeologische opgravingsinformatie.

Dit onderdeel sloot aan bij de actiepunten 1.a en 7.d van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultureel erfgoed)*. Prestatieafspraken 1.c.

Algemeen

Het dossier ArcheoMedia is in 2018 nog niet afgerond. Er is veelvuldig en uitvoerig overlegd tussen deponthouder, depotbeheerder en ArcheoMedia maar dat heeft niet geleid tot concrete resultaten. Een proefdeponering is halverwege stil komen te liggen. De situatie is en blijft zorgelijk.

Met het Bedrijf Restaura zijn afspraken gemaakt over de conservering van enkele bodemvondsten uit het depot.

Deselectie

Er zijn 67 (de-)selectie adviezen uitgebracht.

Deponeren

Er zijn 5 deponeringen verwerkt en er is 1 deponeringsproces gestart via het PDBS.

Bruiklenen

Voor tentoonstellingen, presentaties of wetenschappelijk onderzoek zijn 7 kortlopende bruikleenovereenkomsten afgesloten. Daarnaast zijn 6 langlopende bruikleenovereenkomsten verlengd of aangepast.

Publieksontsluiting

- Op 9 februari is een rondleiding verzorgd voor leerlingen van groep 5/6 van CBS de Rank uit 's-Gravenpolder (28 leerlingen met 2 begeleiders)
- Op 7 en 12 februari, 19 maart en 4 en 11 juni zijn onderzoeken gefaciliteerd naar archeologische vondsten in het depot
- Op 10 november is een rondleiding verzorgd voor de Vereniging tot Behoud van de Historie van Philippine (35 deelnemers)
- In het vierde kwartaal is het aanbod archeologie voor educatieve doeleinden afgestemd met het onderwijs en geoptimaliseerd. Dit aanbod betreft activiteiten in het depot, in de klas en buiten.

Invoer vondstgegevens

In TMS zijn geen data meer ingevoerd. TMS is in het tweede kwartaal definitief vervangen door het PDBS. Besloten is om ArcheoLink uit te faseren en te starten met het migreren van de data van ArcheoLink naar PDBS.

In ArcheoLink zijn 237 dossiers, 50 cd's en 1 usb-stick ingevoerd.

In Archis zijn 39 vondstmeldingen ingevoerd.

Certificering archeologische werkzaamheden

De SCEZ is in 2017 gecertificeerd voor de protocollen Programma van Eisen, Bureauonderzoek, IVO (voorlopig certificaat), Opgraven (voorlopig certificaat) en Depotbeheer. Dit is een uitvloeisel van de Erfgoedwet die per 1 juli 2016 in werking is getreden. Met de certificering is in 2017 tevens een kwaliteitsmanagementsysteem ingevoerd, dat is beschreven in een kwaliteitshandboek. Om de certificering te behouden, wordt jaarlijks een interne en een externe audit uitgevoerd en worden werkzaamheden uitgevoerd die vallen onder de protocollen.

Op 14 mei hield Hobéon een veldaudit die resulteerde in definitieve certificaten voor de protocollen IVO en Opgraven. De SCEZ voerde de archeologische werkzaamheden die onder deze protocollen vallen uit conform de Beoordelingsrichtlijn SIKB 4000.

Op 12 juli voerde de WAD een interne audit uit bij de SCEZ.

Ter voorbereiding van de externe opvolgingsaudit is het kwaliteitsmanagementsysteem aangepast aan de nieuwe versie van de BRL 4.1. De opvolgingsaudit vond plaats op 3 oktober en resulteerde in verlenging van de certificaten voor de protocollen Programma van Eisen, Bureauonderzoek, IVO, Opgraven en Depotbeheer.

De onderdeel sloot aan bij actiepunt 7.c van het Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultureel erfgoed).

Meldpunt voor Bodemvondsten

De SCEZ fungeerde op verzoek van de Provincie als provinciaal meldpunt voor archeologische vondsten. Hiermee is er een centraal punt gecreëerd waar alle archeologische informatie kan worden gemeld. De informatie is opgeslagen in de databestanden van de SCEZ en in de nationale database Archis, en is daarmee beschikbaar voor overheden, bedrijven en het brede publiek. Een vondstmelding kan leiden tot archeologische werkzaamheden die vallen onder het certificaat IVO of Opgraven.

Er zijn 94 vondstmeldingen geregistreerd. Er is 9 keer archeologisch onderzoek in het veld uitgevoerd.

Meldpunt Erfgoed Zeeland

Het Meldpunt Erfgoed Zeeland is een netwerk- en overlegstructuur en daarmee een platform voor de particuliere erfgoedorganisaties in Zeeland. Via de website meldpunterfgoedzeeland.nl kan iedereen (overheden en burgers) meldingen doen van bedreigd, onbekend en/of ondergewaardeerd erfgoed. Meldingen worden verwerkt door de deelnemende organisaties. De SCEZ maakt deel uit van het Meldpunt en ondersteunt en adviseert het. Het meldpunt is in het derde kwartaal geïntegreerd in het netwerk Erfgoed en Ruimte (zie ook bij 2.4).

Begin 2018 is het jaarverslag van het meldpunt over 2016-2017 verschenen. Het is breed onder de organisaties en via de website verspreid.

Er zijn in totaal 10 meldingen geregistreerd. Deze zijn uitgezet bij Heemschut, WIEZ en de Boerderijenstichting Zeeland. De afwikkeling van de meldingen was te volgen via de website.

De website had 1.345 sessies en 946 gebruikers. In het vierde kwartaal zijn de voorbereidingen gestart voor integratie van de website in de nieuwe website van de SCEZ.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 1.a van het Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultureel erfgoed).

Projecten

De SCEZ ondernam initiatieven en ontwikkelde projecten en activiteiten die bijdroegen aan de zichtbaarheid en de (preventieve) bescherming van erfgoed. In 2018 is uitvoering gegeven aan 4 projecten of projectideeën.

Herbestemming van monumenten

De SCEZ heeft het onderwerp in 2017 aan de orde gesteld in overleggen met onder andere de gemeenten in het kader van de vernieuwing en versterking van de samenwerking onderling en met de SCEZ. In 2018 is dit gecontinueerd. Met de Provincie is overleg gevoerd over de te ontwikkelen aanpak en hoe er kan worden bijgedragen aan het herbestemmen van beeldbepalende rijksmonumenten. Er zijn diverse scenario's de revue gepasseerd, variërend van inventarisaties van de betreffende monumenten en de gebruiksfuncties, tot begeleiding van een concreet herbestemmingsproject. Dit heeft nog niet geleid tot een concrete keuze.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 10.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018* (Cultureel erfgoed).

Monumentenpaspoort

De SCEZ voerde in het kader van innovatieve aanpakken (VNG) samen met andere partners een project uit, dat onder andere voorziet in de ontwikkeling en realisatie van een monumentenpaspoort voor energiebesparing bij monumenten. De tweede fase is eind 2017 gestart.

In maart heeft de HZ een vervolgcursus verzorgd voor de Monumentenwachters, die vooral was gericht op het gebruik van de warmtecamera en communicatie naar de klant. Er zijn voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd in de gemeenten Middelburg, Veere en Schouwen-Duiveland.

In fase 2 zijn 42 Monumentenpaspoorten verstrekt aan eigenaren. Omdat extra budget beschikbaar is gesteld zijn er 15 extra aanvragen in behandeling genomen. In september is een aanvraag gedaan voor de derde en laatste fase van het project. Op 19 oktober heeft de beoordelingscommissie besloten de aanvraag te honoreren. Aansluitend is gestart met de uitvoering van fase 3. Deze loopt door in geheel 2019.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 9.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018* (Cultureel erfgoed).

Betere Bestemming voor de Boerderij

In 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor een aanvraag bij het Programma Visie Erfgoed en Ruimte van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Het is een gezamenlijk initiatief van Provincie, SCEZ, Stichting Landschapsbeheer Zeeland en enkele gemeenten, met de SCEZ als projectleider.

In 2018 is het project uitgevoerd. Centraal stonden de mogelijkheden voor doorontwikkeling van agrarisch erfgoed. In het kader van dit project zijn interviews met eigenaren afgenomen en is een analyse opgesteld met aanbevelingen. De bevindingen zijn verwoord in een rapport. Het project is eind 2018 in conceptvorm opgeleverd bij de RCE en wordt in 2019 afgesloten met een (mini-)symposium.

Registratie en (digitale) ontsluiting van de Zeeuwse museumcollecties

In 2018 zijn werkbezoeken gebracht aan onder andere het Historisch Museum De Bevelanden (Goes) en het Fruitteeltmuseum Kapelle aan musea om te inventariseren welke samenwerking tot stand gebracht zou kunnen worden op het gebied van de digitale registratie en ontsluiting van collecties. In 2019 en 2020 komen extra middelen beschikbaar voor digitale toegankelijkheid van erfgoed, archieven en collecties. Doel is om collecties van kleinere instellingen digitaal beschikbaar te maken. Eind 2018 heeft een gesprek plaatsgevonden met de ZB en netwerkmanager NDE over samenwerking en de mogelijkheden voor een collectieve subsidieaanvraag vanuit Zeeland voor aanschafkosten van Adlib en fotoapparatuur en dergelijke.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 17.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018* (Cultureel erfgoed).

Prestatieveld

Benutten

Aantrekkelijk Zeeland

Zeeland is aantrekkelijk om in te wonen en te werken. Belangrijk hiervoor is de leefbaarheid en de mogelijkheid om gebruik te maken van voorzieningen. Erfgoed is onderdeel van de woon- en werkomgeving en draagt bij aan het versterken van de leefbaarheid. Erfgoed is een bron van inspiratie. Het omgaan met erfgoed heeft maatschappelijke impact. Eigenaren, overheden en vrijwilligersorganisaties willen er wat mee.

De SCEZ droeg bij aan een aantrekkelijk Zeeland door beroepsmatig of vrijwillig bij het erfgoed betrokken partijen te faciliteren en te ondersteunen bij het benutten van het erfgoed. Zij deed dat door informatie te verzamelen en te verspreiden, door in een helpdesk te voorzien, door te adviseren en te ondersteunen, door een samenwerkingsverband met vrijwilligers(organisaties) te ontwikkelen en te faciliteren en door projecten te ontwikkelen en uit te voeren die bijdragen aan het benutten van erfgoed.

Verzamelen en verspreiden van informatie

De SCEZ is centraal aanspreekpunt en kennis- en informatiecentrum op het gebied van het erfgoed. Zij verzamelde, bundelde en verspreide erfgoed informatie.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 1.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018* (Cultureel erfgoed). Prestatieafspraken 2.a.

Zeeuws Erfgoed

De SCEZ gaf in maart, juni, september en december *Zeeuws Erfgoed* / *blad voor erfgoedliefhebbers* uit. Het werd toegezonden aan circa 1.300 relaties waaronder de 475 donateurs van de SCEZ en de 622 abonnees van de Monumentenwacht. Medewerkers leverden tekstbijdragen en beeldmateriaal en waren verantwoordelijk voor de (eind)redactie. Tekstbijdragen zijn ook geleverd door externe deskundige en gastauteurs. Het thema dit jaar was mobiel erfgoed.

Nieuwsbrieven

De SCEZ verspreidde actuele erfgoed informatie via de digitale nieuwsbrieven *Erfgoed en Ruimte* (380 e-mailadressen) en *Erfgoed en Publiek* (638 e-mailadressen). De nieuwsbrief *Erfgoed en Ruimte* verscheen 6 keer per jaar en de nieuwsbrief *Erfgoed en Publiek* 5 keer per jaar.

Erfgoed informatie met betrekking tot publieksactiviteiten zijn daarnaast ook verspreid via de website en 4 digitale nieuwsbrieven van Zeeuwse Ankers (182 e-mailadressen).

Er zijn 208 twitterberichten verzonden.

Website

Via www.scez.nl informeerde de SCEZ over de eigen organisatie en de verschillende producten en diensten. Verder is informatie verstrekt over erfgoed en erfgoedbeleid in Zeeland en over actualiteiten en ontwikkelingen.

De website had 24.505 sessies en 15.336 gebruikers.

Nieuwe website, nieuwe naam en nieuwe huisstijl

Veel tijd en energie is in 2018 gestoken in de vernieuwing van de website en daarmee samenhangende ontwikkelingen.

Volgend op het eind 2017 vastgestelde plan van aanpak is in het eerste kwartaal een programma van eisen voor vernieuwing van de website opgesteld, dat in een interactieve sessie met twee externe deskundigen verder is verfijnd. Het bedrijf Human Safari is op basis daarvan gevraagd een presentatie te houden. Nader overleg resulteerde in een opdrachtverstrekking aan dit bedrijf en uitvoering van de werkzaamheden vanaf het tweede kwartaal. Er is gekozen voor een projectmatige aanpak en een interactief proces. In juni zijn werksessies gehouden over kernwaarden, positie en doelgroepen van de SCEZ. Dit leidde niet alleen tot een eerste functioneel ontwerp

voor de website, maar ook tot het besluit een nieuwe naam te gaan hanteren -Erfgoed Zeeland- en een nieuwe huisstijl te ontwikkelen. In het derde kwartaal zijn de tussentijdse resultaten besproken en becommentarieerd. Hierbij zijn alle medewerkers betrokken.

In het vierde kwartaal is besloten de nieuwe naam, website en huisstijl te presenteren op 17 januari 2019. De bestaande projectgroep is uitgebreid om invulling te geven aan alle werkzaamheden. De website kreeg gestalte in drie 'ontwikfelsprints' waarvoor medewerkers input gaven. De resultaten zijn gedeeld in demonstraties voor alle medewerkers.

Voor de presentatie van 17 januari is een aparte campagne opgezet, die voorzag in twee uitnodigingen vergezeld van een 'verrassende' slideshow. De uitnodiging maakte duidelijk dat er op 17 januari iets staat te gebeuren, maar niet precies wat. Bewust is gekozen om de presentatie in eigen huis te houden, met de garage als feestruimte. Om kwaliteit in beeld, geluid en aankleding te garanderen is een professioneel bedrijf ingeschakeld. Inhoudelijk uitgangspunt was om de nieuwe naam, huisstijl en website vooral aan de hand van beelden te presenteren. Hiervoor is een keynote presentatie voorbereid. Gekozen is verder voor een inhoudelijke link naar 'ander' erfgoed, wat heeft geleid tot de samenwerking met en een bijdrage van het jeugdorkest van muziekvereniging Euterpe te Heinkenszand.

Voor de nieuwe huisstijl zijn diverse ontwerpen tot stand gekomen. Het wagenpark kreeg hierin prioriteit. In december is de brochure *Erfgoed Zeeland. Beschermen, benutten, beleven* gerealiseerd.

Helpdesk

De SCEZ voorzag in een helpdesk voor eigenaren, overheden, erfgoedorganisaties, onderwijsinstellingen en wetenschappelijke instellingen, erfgoedvrijwilligers en andere bij het erfgoed betrokken Zeeuwen. Deze helpdesk heeft betrekking op archeologie, cultuurhistorie en monumenten, erfgoededucatie, immaterieel erfgoed (waaronder streektafen) en musea. Voor de beantwoording van een helpdeskvraag wordt een indicatieve tijdsduur aangehouden van maximaal 1 uur per vraag.

Prestatieafpraak 2.b.

Door de sector Erfgoed en Ruimte zijn 238 helpdeskvragen beantwoord en door de sector Erfgoed en Publiek 71.

Advisering en ondersteuning

De SCEZ adviseerde Provincie, gemeenten, waterschap, eigenaren en erfgoedorganisaties. De adviezen aan Provincie, gemeenten, waterschap en erfgoedorganisaties hebben betrekking op alle onderdelen van het erfgoed. De SCEZ is vaste adviseur van de Provincie. In die zin hadden medewerkers van de SCEZ regelmatig contact met medewerkers van de Provincie.

Belangrijke onderwerpen in de advisering en ondersteuning betroffen de implicaties van de Erfgoedwet (1 juli 2016 in werking getreden) en de Omgevingswet (treedt naar verwachting op 1 januari 2021 in werking), duurzaamheid en herbestemming (monumenten). In dat kader is ook bijgedragen aan het vervolg van de eind 2017 afgeronde boerderijeninventarisatie.

In sommige gevallen ondersteunde of faciliteerde de SCEZ overheden bij het uitvoeren van hun wettelijke taken.

Prestatieafpraak 2.c.

Advisering

De gemeente Veere is geadviseerd over de totstandkoming van nieuw cultuurbeleid.

De gemeente Middelburg is geadviseerd over gezamenlijke productontwikkeling in het kader van de NBTC-lijn Gouden Eeuw.

De Stichting Musea de Bevelanden is geadviseerd middels een lidmaatschap van de Raad van Advies.

Waterschap Scheldestromen is geadviseerd over de mogelijke opzet van een beleidsnota over erfgoed.

Aan de Provincie is advies uitgebracht (inclusief beoordeling) over 25 archeologische onderzoeken en rapportages.

De RCE is namens de Provincie geadviseerd hoe om te gaan met beleid en vondsten uit WO II.

Het Industrieel Museum Zeeland is geadviseerd over de verdere professionalisering van het museum.

Planoverleggen

De SCEZ fungeerde als coördinatiepunt in de advisering van de monumentenzorg en cultuurhistorische waarden bij ruimtelijke ontwikkeling. Oogmerk is het bewerkstelligen van een afstemming tussen de diverse betrokken partijen met betrekking tot cultuurhistorie en monumenten (RCE, Provincie, gemeenten, waterschap). Dit gebeurde via het planoverleg.

Er zijn 8 planoverleggen georganiseerd.

- Op 17 januari met de gemeente Goes (Geertesplein 21, Kloetinge), de gemeente Sluis (Lange Heerenstraat 71, Schoondijke) en de gemeente Vlissingen (Karolingische Burg, Oost-Souburg)
- Op 11 april met de gemeenten Vlissingen (Brouwerijstraat 2) en Goes (Zusterstaat 11-19a).
- Op 2 mei met de gemeenten Schouwen-Duiveland (Hogekerkstraat 16, Nieuwerkerk), Veere (Kerkring 26, Grijpskerke en Noordweg 3, Serooskerke) en Tholen (bestemmingsplan Welgelegen III/Mosterddijk)
- Op 13 juni zijn de plannen besproken van de gemeenten Vlissingen (Timmerfabriek, Koningsweg 3), Terneuzen (Vlasroterij, Tragel 27, gemeentelijk monument) en Goes (Singelstraat 7). Tijdens deze planoverleggen is ook de opzet van de A&O-dag (Erfgoedacademie) in Zeeland aan de orde gesteld.
- Op 22 augustus met de gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen in het kantoor van Waterschap Scheldestromen (Atlantikwall)
- Op 12 september met de gemeente Vlissingen in de Timmerfabriek (Timmerfabriek Koningsweg 3)
- Op 31 oktober met de gemeente Schouwen-Duiveland (pand Oude Haven 15 in Zierikzee in relatie tot de hotelfunctie van het naastgelegen Mondragon) en op 28 november met de gemeente Hulst (herbestemming van de kerk te Sint-Jansteen)

De planoverleggen zijn gehouden in Het Schuitvlot, met uitzondering van het planoverleg van 12 september.

Kennisontwikkeling

Zwaartepunt lag bij de kennisontwikkeling op het gebied van de archeologie, aansluitend op de kernthema's van de POAZ 2017-2024. Inzet is om werkzaamheden op te pakken die verband houden met kernthema's die ook andere onderdelen van het prestatieaanbod raken, in concreto de kernthema's Verdrongen land en dorpen, Onderzoek naar infrastructuur en Publiekswerking. Onder dit onderdeel van het prestatieaanbod valt ook het archeologisch onderzoek, waaronder veldonderzoek.

Er een Programma van Eisen en een Plan van Aanpak voor archeologisch onderzoek op de slikken bij Rilland (verdrongen dorp oud-Rilland) opgesteld. Aansluitend is op de locatie archeologisch onderzoek (in twee fasen) uitgevoerd.

Het dijkenonderzoek voor de RCE is afgerond. De resultaten zijn aangeleverd en worden in 2019 verwerkt in databases en digitale kaarten van Rijk en Provincie.

Er is inhoudelijke input gegeven aan het NWO-project VU Portable Antiquities in the Netherlands (partnerschap).

Dit onderdeel sluit aan bij de actiepunten 7.a, 7.b en 7.f van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 Cultureel erfgoed*).

Netwerkdagen

- Op 18 april is, samen met de RCE, de themamiddag 'Erfgoed en Omgevingswet' georganiseerd. De dag is gehouden in Het Schuitvlot. Er waren 39 deelnemers. Na enkele inleidingen is er in 2 discussierondes ingezoomd op de rol van het erfgoed als drager van de Omgevingsvisie. Ook was er aandacht voor regionale, gemeentelijke kernkwaliteiten en publieksparticipatie. Een verslag is gepubliceerd op de website van de SCEZ.
- Op 27 juni is de netwerkdag 'Deltawerken en de Zeeuwse Kustvisie' georganiseerd. De dag is gehouden op Deltapark Neeltje Jans. Er waren 28 deelnemers. Het programma omvatte inleidingen en presentaties van verschillende sprekers, waaronder Marinke Steenhuis. In 2 workshops is verder aandacht besteed aan de aspecten recreatieontwikkeling en monumentaliteit. Een excursie naar de Oosterscheldekering was onderdeel van het programma. Een verslag is gepubliceerd op de website van de SCEZ.
- Op 2 november is een werkbezoek voor een 20-tal leden van Provinciale Staten georganiseerd. Het religieus erfgoed stond daarin centraal. Er zijn bezoeken gebracht aan de herbestemde kerken van Westdorpe en Sas van Gent.

- Op 9 november was de jaarlijkse cursus A & O dag van de Erfgoedacademie voor Zeeuwse ambtenaren en andere geïnteresseerden. Deze dag vond eveneens in Sas van Gent en in Westdorpe plaats. De cursusdag trok circa 30 deelnemers.

Beleidsoverleggen met RCE, Provincie en gemeenten

Op 1 juli is het beleidsoverleg met RCE, Provincie en VZG bij de SCEZ te Middelburg gehouden. Aan de orde kwamen onder andere de beleidsbrief *Erfgoed Telt, de betekenis van erfgoed in de samenleving* van de minister van OCW, de nieuwe subsidieregeling voor woonhuismonumenten (met ingang van 1 januari 2019) en het provinciaal Omgevingsplan.

Samenwerkingsverband vrijwilligers(organisaties), platforms en SCEZ

De SCEZ ondersteunde, adviseerde en faciliteerde van een aantal provinciaal werkende platforms en vrijwilligersorganisaties. In 2018 is samen met de vrijwilligersorganisaties en platforms verder gewerkt aan de vorm, inhoud en de werkwijze van het samenwerkingsverband.

Op 20 maart is een bijeenkomst van het Samenwerkingsverband gehouden. Belangrijk agendapunt was het (concept-)advies aan de Provincie over de vorm en de inhoud van de krachtenbundeling. Kern hiervan is de inrichting van twee netwerkstructuren met daaraan gekoppelde contactdagen en activiteiten. De uitkomsten zijn in een definitief advies, dat op de contactdag van 25 april aan cultuurgedeputeerde Ben de Reu is gepresenteerd.

Dit onderdeel sloot aan bij de actiepunten 1.1 en 2.4 van het Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultureel erfgoed). Prestatieafspraken 2.d.

Krachtenbundeling en bijeenkomsten

Het netwerk Erfgoed en Ruimte kwam bijeen op 24 juli, 11 oktober en 29 november. In de eerste bijeenkomst is Siert Knigge aangewezen als voorzitter van het netwerk en is een Werkwijzer vastgesteld.

Er is veelvuldig gesproken over het Statenvoorstel met betrekking tot de vrijwilligersorganisaties. Vanuit het netwerk zijn gesprekken hierover met de Provincie gevoerd. Er zijn enkele thema's benoemd wat heeft geleid tot enkele werkgroepen. Daarmee de eerste stappen zijn gezet voor het functioneren van het netwerk.

Het netwerk Erfgoed en Publiek is nog niet bijeen geweest. Er is gezocht naar een voorzitter.

Contactdagen

Op 25 april is de contactdag Erfgoed en Ruimte gehouden in de Goederenloods van de Stoomtrein Goes-Borsele in Goes. Het programma startte met de aanbieding van het advies over de krachtenbundeling van vrijwilligersorganisaties, platforms en de SCEZ aan gedeputeerde Ben de Reu. Daarna volgden lezingen over agrarisch, maritiem en industrieel erfgoed in Zeeland. Het kader was de komende Omgevingswet en de rol van het erfgoed daarin. Er was verder een excursie langs de gebouwen en het emplacement van de stoomtrein Goes-Borsele. Er waren ongeveer 40 deelnemers. Een verslag is gepubliceerd op de website van de SCEZ.

Op 24 september 2018 organiseerde SCEZ samen met Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland de contactdag Erfgoed en Publiek in het Stadhuis in Zierikzee. In het ochtendprogramma stond de zoektocht naar het antwoord op de vraag 'wat is immaterieel erfgoed (in Zeeland)' centraal. 's Middags kregen de deelnemers een kijkje achter de schermen bij molenaar en monumentenwachter Jeroen van Dijke (bij Molen Den Haas), scharenslijper Ariën van Oord, beiaardier Janno den Engelsman (bij het Stadhuis in Zierikzee) en enkele scheepsambachtslieden (bij Museumhaven Zeeland). Er waren ongeveer 59 deelnemers, waaronder vrijwilligers van regionale organisaties als de Straatcomités en de Zeeuwse Ringrijders Vereniging. Een verslag is gepubliceerd op de website van de SCEZ.

Scholingsbijeenkomsten, studiedagen en cursussen

In het kader van de deskundigheidsbevordering van erfgoedvrijwilligers, medewerkers van erfgoedorganisaties en andere erfgoedbetrokkenen zijn er verschillende trainingen en cursussen georganiseerd. Verder verzorgden medewerkers lezingen en presentaties over diverse erfgoedonderwerpen.

Voor een overzicht van deze activiteiten zie de bijlagen.

Zeeuwse Amateur Archeologen Dag

De Zeeuwse Amateur Archeologen Dag is gehouden op 17 maart. Het thema van de dag was 'Verdronken land, dorp en steden'. Het programma voorzag in lezingen over de verschillende plekken in Zeeland waar sprake is van verdronken nederzettingen. Verder zijn de resultaten van nieuw onderzoek en monitoring gepresenteerd en kwam de 'natte' ontstaansgeschiedenis van de Rotterdamse regio aan de orde. De dag is gehouden in Het Schuitvlot. Er waren 70 deelnemers.

Ondersteuning en advisering provinciale vrijwilligersorganisaties en platforms

Bijeenkomsten zijn gehouden in Het Schuitvlot. In de meeste gevallen waren adviseurs van de SCEZ aanwezig.

AWN-afdeling Zeeland

Met het bestuur van de AWN is 4 keer overlegd (6 maart, 10 juli, 31 augustus en 6 november).

Aan de orde kwamen onder meer de Zeeuwse Amateur Archeologen Dag, het dijkonderzoek voor de RCE, het onderzoek Oud-Rilland, de veldverkenning Colijnsplaat, de tentoonstelling in het Dorpshuis van Waarde en de deponeringen van ArcheoMedia.

Boerderijstichting Zeeland

Het bestuur van de Boerderijstichting is 5 keer bijeengekomen (23 januari, 27 maart, 15 mei, 18 september en 20 november).

Er is onder andere gesproken over de samenwerking van provinciale platforms en vrijwilligersorganisaties, de herziening van het Omgevingsplan, de Erftrofee, de AEN-theatervoorstelling 'Boerderij in de buurt', de project 'Boerderijtuinen/biodiversiteit' en 'Boeren en architecten', de Omgevingswet en de donateursexcursie.

Erfgoedvereniging Heemschut

De provinciale commissie is 5 keer bijeengekomen (11 januari, 1 maart, 12 juli, 6 september en 22 november).

Er is onder andere gesproken over de vernieuwing van de bestuursstructuur van Heemschut, de taakverdeling binnen de commissie Zeeland, de excursie naar Tholen, het kasteel te Sint Maartensdijk, de vlasroterij te Koewacht, de excursies, en de instandhoudingsplicht voor monumenteneigenaren.

Platform Maritiem erfgoed Zeeland

Het Platform is 5 keer bijeengekomen (23 januari, 6 maart, 29 mei, 4 september en 30 oktober).

Er is onder andere gesproken over het maritiem erfgoedweekend in Middelburg, het project historische en maritieme ensembles, de samenwerking van vrijwilligersorganisaties, de evenementenkalender, de themadag en de verspreiding van evenementenkalenders en -folders.

Provinciaal Molenoverleg Zeeland

Het Provinciaal Molenoverleg is 2 keer bijeengekomen (19 april en 11 oktober).

Er is onder andere gesproken over de Zeeuwse Molenrevue, SIM-aanvragen, de draaipremieregeling en de behoefte aan ondersteuning van de Vereniging De Zeeuwse Molen en het lage aantal van 19 verstrekte Sim-subsidies voor molens.

Provinciebreed Overleg Zeeuws Archeologie

Het PROZA is 3 keer bijeengekomen (7 maart, 19 september en 5 december).

Er is onder andere gesproken over de Kamervragen naar aanleiding van de advertentie van Archeodienst in de Volkskrant, de nieuwe zeesluis van Terneuzen, het grondradaronderzoek, de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland, de ontwikkelingen rondom Archeomedia, de ontwikkelingen van het PBDS, het projectplan Maritiem Erfgoed (WAD), en informatie vanuit het Convent Gemeentelijke Archeologen en het vakberaad van Provinciale Archeologen.

Stichting Oude Zeeuwse Kerken

Voor de stichting is de financiële administratie bijgehouden.

Vereniging van Zeeuwse Musea

Het bestuur van de VZM is 5 keer bijeengekomen.

E is onder andere gesproken over de AVG, de (verbeterde) website van de vereniging en ontwikkelingen in het Zeeuwse museumbestel.

Op 26 maart is in het Zeeuws Museum de contactdag van de vereniging gehouden (thema educatie en participatie) en op 11 april de bestuurdersbijeenkomst, eveneens in het Zeeuws Museum (met presentaties over Ouderenprogramma's).

Projecten

De SCEZ ondernam initiatieven en ontwikkelde projecten en activiteiten die bijdroegen aan de aantrekkelijkheid van Zeeland als woon- en werkomgeving en die bijdragen aan het benutten van het erfgoed. In voorkomende gevallen droeg de SCEZ bij aan de uitvoering van die projecten. In 2018 is uitvoering gegeven aan 2 projecten of projectideeën.

Europees jaar van het Erfgoed

Het Jaar is in 2017 door de SCEZ onder de aandacht gebracht van het samenwerkingsverband van provinciale platforms en vrijwilligersorganisaties. Begin 2018 bleek voor een brede Zeeuwse invulling van het Jaar onvoldoende draagvlak. Wel is een link gelegd met het activiteitenprogramma van Zeeuwse Ankers. Iedere maand zijn de maandthema's van het Jaar op zeeuwseankers.nl 'in de etalage' gezet en zijn activiteiten ontplooid. Elke maand stond ook een banner op de openingspagina van zeeuwseankers.nl, gerelateerd aan het maandthema met een openingsartikel. *Zeeuws Erfgoed* besteedde eveneens aandacht aan het Jaar.

Samenwerking University College Roosevelt, Hogeschool Zeeland, Scilda en Kenniscentrum Kusttoerisme

Er is samengewerkt met studenten Communicatie (2e jaars) in het kader van een studieopdracht. De studieopdracht behelsde het schrijven van een onderzoeksvoorstel en het doen van onderzoek (desk research) naar een Zeeuws onderwerp, in dit geval het samenwerkingsverband Zeeuwse Ankers. Voor Zeeuwse Ankers leverde het project helaas geen nieuwe inzichten op.

In nauwe samenwerking met de HZ en het Kenniscentrum Kusttoerisme is een publicatie verzorgd rond het onderwerp erfgoed en toerisme. De publicatie is online op zeeuwseankers.nl geplaatst.

Prestatieveld

Beleven

Beleefbaar Zeeland

De specifieke kwaliteiten van Zeeland laten zich het beste ervaren als ze worden beleefd. De provincie is ontstaan in een eeuwenlang samenspel van land en water. Het erfgoed biedt veel aanknopingspunten om die beleving tot stand te brengen, zeker als het wordt gepresenteerd in een brede landschappelijke en ruimtelijke context. Door in te zetten op beleving wordt de positie van Zeeland als provincie waar het goed wonen en recreëren is versterkt.

De SCEZ droeg bij aan het beleven van Zeeland door het erfgoed in zijn volle rijkdom te positioneren en tegelijkertijd te verbinden met natuur en landschap, recreatie en toerisme en met culturele activiteiten. Ze deed dat door het coördineren, ondersteunen en verder uitbouwen van Zeeuwse Ankers, door het organiseren van activiteiten die het publieksbereik voor het erfgoed vergroten, door de verdere ontwikkeling en implementatie van een doorgaande erfgoedleerlijn voor het onderwijs en mogelijk zelfs een erfgoedbeleeflijn voor iedere Zeeuw, en door het ontwikkelen en uitvoeren van projecten die bijdragen aan de beleving van het erfgoed.

Zeeuwse Ankers

Zeeuwse Ankers verbindt de inwoner en toerist met de verhalen van Zeeland. Ontdekking en beleving van het erfgoed en het landschap staan centraal. Zeeuwse Ankers valt uiteen in drie onderdelen: het digitale platform www.zeeuwseankers.nl, ankerplaatsen en anker netwerk. Zeeuwse Ankers kent een bestuurlijk overleg en een kernteam waarin afspraken worden gemaakt over werkresultaten en verdere ontwikkeling. Hierin zijn Provincie, SCEZ, ZB, ZM, ZA, HZL, SLZ en VVV Zeeland vertegenwoordigd. De Provincie vervult de rol van voorzitter en de SCEZ die van coördinator en uitvoerder van een deel van de werkzaamheden.

De werkzaamheden voor 2018 zijn vastgelegd in een werkplan, waarover in kernteam en bestuurlijk overleg afspraken worden gemaakt. In het werkplan werd ook aandacht besteed aan de rol- en taakverdeling van de samenwerkende organisaties. Onderwerpen die aan bod kwamen waren vernieuwing van de ICT (CMS, functionaliteiten), aansluiting bij andere provinciale portals, aansluiting bij toeristische campagnes en dergelijke, de 'look&feel' van de website en meertaligheid.

De SCEZ was in het kader van het werkplan uitsluitend verantwoordelijk voor de uitvoering van de eigen werkzaamheden.

Dit onderdeel sloot aan bij de actiepunten 1.a en 5 van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018* (Cultureel erfgoed). Prestatieafspraken 3.a.

Coördinatorschap

Het coördinatorschap behelsde voornamelijk het continu onderhouden van contacten en zoeken van nieuwe kansen voor samenwerking en activiteiten. Ook zijn vanuit de SCEZ de diverse overleggen voorbereid en genoteerd. In 2018 is het Bestuurlijk Overleg twee keer bijeen geweest (8 maart en 4 juli). Onderwerpen van gesprek waren het werkplan 2018, de technische vernieuwingen aan de website en het project Zeeuwse erfgoedlijnen. Tevens is gesproken over de beperkt beschikbare personele en financiële middelen voor met name de redactionele kant van het verhalenplatform.

De Kerngroep is vijf keer bijeen geweest (17 maart, 17 april, 22 mei, 11 september en 27 november). Er is vooral gesproken over de vernieuwing van de website, de werkverdeling in activiteiten en de voorbereidingen van het project over de Zeeuwse erfgoedlijnen.

Het project Zeeuwse erfgoedlijnen wordt uitgevoerd door de SCEZ, onder de vlag van Zeeuwse Ankers. Het is op 1 november 2018 officieel van start gegaan. Het project moet leiden tot maximaal 7 iconische verhalen over Zeeland en dient als 'kapstok' om samenwerking te bevorderen.

Op 22, 23, 26 en 27 november 2018 zijn regionaal Brede Oplopen georganiseerd waarbij in totaal ruim 200 deelnemers aanwezig waren, afkomstig uit de erfgoed- en vrijetijdssector, overheden en vrijwilligersorganisaties. Tijdens deze bijeenkomsten trokken SCEZ en de VVV Zeeland samen op.

Op 28 november is een workshop over de Zeeuwse erfgoedlijnen verzorgd tijdens de Toeristische Ontmoetingsdag. Alle presentaties en resultaten zijn gepubliceerd op zeeuwseankers.nl.

Website zeeuwseankers.nl

De vernieuwde website is in het vierde kwartaal van 2018 opgeleverd. Dit gaf direct een boost aan het mobiel gebruik. In 2018 had de website 102.674 sessies en 79.535 gebruikers. De mobiele website had 23.012 sessies en 19.159 gebruikers. Er zijn in totaal 161 twitterberichten en 86 facebookberichten verzonden. Via de mailbox van Zeeuwse Ankers zijn 16 mails beantwoord en/of doorgestuurd.

Op de website zijn in 2018 in totaal 66 verhalen en 170 activiteiten geplaatst. In de zomer zijn bij het overzetten van de website naar een nieuw cms onder andere 14 verhalen en 50 activiteiten verloren gegaan. Deze moesten in juli (handmatig) opnieuw worden geplaatst.

Ankerplaatsen

Op 24 augustus 2018 is de zesde ankerplaats in Hulst feestelijk geopend in het bijzijn van gedeputeerde Ben de Reu. Er zijn gesprekken gevoerd over het plaatsen van de laatste vier ankerplaatsen. Eind van het jaar zijn de voorbereidingen gestart voor ankerplaatsen in Aardenburg, Burgh, Anna Jacobapolder en Middelburg.

Ankernetwerk

In 2018 zijn geen nieuw ankerschildjes geplaatst. Wel is er gewerkt aan een overzicht van alle ruim 200 ankerschildjes in de provincie. Dit overzicht vormt de basis voor gesprekken met de terrein behorende organisaties in 2019 over onderhoud en controle van het ankernetwerk.

Verder zijn er QR-codes verwijzende naar verhalen op zeeuwseankers.nl geïntegreerd in informatiepanelen van derden. De gemeente Kapelle heeft een dorpswandeling door Wemeldinge gemaakt voorzien van bebording waarop via het afbeelden van de QR-code aanvullende informatie kan worden verkregen. Het Zeeuwse Landschap heeft op enkele plaatsen de informatieborden vernieuwd en vervangen waarin eveneens de QR-code is geïntegreerd. Dat geldt ook voor het informatiepaneel over Ganuenta bij de reconstructie van de Gallo-Romeinse tempel in Colijnsplaat.

Activiteiten

Op 6 februari is samen met lokale partners een vertelcafé over duurzaam vakmanschap georganiseerd in museum De Schotse Huizen in Veere. Ook is samengewerkt in het kader van een middag over paeremessen in het muZEEum in Vlissingen.

Vanwege het plotselinge vertrek van de projectmedewerker Zeeuwse Ankers in het voorjaar konden in 2018 verder geen vertelcafés of andere losse activiteiten meer worden georganiseerd.

Vanuit Zeeuwse Ankers gaaf de SCEZ uitvoering aan de coördinatie en promotie voor de Nationale Museumweek (9-15 april) voor de Zeeuwse musea. In Zeeland kon het publiek aan 6 activiteiten deelnemen (in Zeeuws Museum, Vleeshal, Museum Veere, Stadhuismuseum Zierikzee, Museum Goemanszorg en Historisch Museum De Bevelanden) en 13 pronkstukken bewonderen in 13 musea.

Er is vanuit Zeeuwse Ankers aandacht besteed aan de Zeeuwse (promotie van) activiteiten in het kader van de Wereldverteldag (20 maart), Open Monumentendag (8 en 9 september), de Maand van de Geschiedenis (oktober) en de Nationale Archeologiedagen (12, 13 en 14 oktober).

Eind 2018 zijn de voorbereidingen gestart voor een gezamenlijke activiteit met en bij COVRA. Dit komt voort uit een geldelijk cadeau dat COVRA aan de SCEZ heeft toegezegd ter gelegenheid van de opening van de nieuwe opslagfaciliteit VOG-2. In onderlinge afstemming is besloten het geld te besteden aan een activiteit van Zeeuwse Ankers. Deze is voorzien voor het voorjaar van 2019.

Open Dag

Tijdens de Open Dag van de SCEZ wordt een breed publiek bij het werk van de SCEZ en bij het erfgoed betrokken. Doel is het draagvlak voor de SCEZ en het erfgoed te vergroten door bezoekers in en bij Het Schuitvlot informatie en beleving te bieden.

Prestatieafspraak 3.b.

De Open Dag is gehouden op 8 september.

Het programma omvatte een ambachtenmarkt, lezingen (in De Looierij), een 'botten lab', rondleidingen in het Zeeuws Archeologisch depot en de BB-bunker en een familienamenkraam. De rondleidingen en de namenkraam trokken veel nieuwsgierigen, zowel jong als oud. De OPEN Dag trok ongeveer 411 belangstellenden.

Erfgoeddag in het Landschap

De Erfgoeddagen in het Landschap zijn een initiatief van SCEZ, HZL en SLZ. Centraal staat de beleefbaarheid van erfgoed, natuur en landschap in hun onderlinge samenhang. In 2017 is geëxperimenteerd met een Erfgoeddag in het Landschap op meerdere locaties. Begin 2018 is na evaluatie weer gekozen voor 1 locatie. Tegelijkertijd is gekozen voor een wat beperktere uitvoering.

Prestatieafspraak 3.b.

De Erfgoeddag in het landschap is gehouden op 29 september.

Het was de vijfde aflevering. Van de Erfgoeddag. Locatie was het Bezoekerscentrum het Verdrongen Land van Saeftinghe (Emmadorp). Het centrale thema was Over/Leven in Saeftinghe. SCEZ, HZL en SLZ lieten via informatiestands, rondleidingen en presentaties zien hoe natuur, landschap, geschiedenis en cultuurhistorie met elkaar samenhangen. De belangstelling viel in vergelijking met eerdere erfgoeddagen wat tegen. Er waren in totaal ongeveer 225 belangstellenden. De informatiestand van de SCEZ trok ongeveer 30 belangstellenden.

In 't Zeêuws

Onder de noemer 'In 't Zeêuws' heeft de SCEZ zich afgelopen jaren gericht op culturele uitingen in de Zeeuwse streektaalen. Het ene jaar is als evenement 'Zing Zeeuws' georganiseerd (waarin het schrijven en musiceren van Zeeuwse liedteksten centraal staat) en het andere jaar 'Uutgesproken Zeeuws' (waarin poëzie en verhalen centraal staan).

Evenement

Naar aanleiding van de wereldverteldag van 20 maart organiseerde de SCEZ samen met lokale partners kleinschalige vertelevenementen 'In 't Zeeuws' in Zaamslag (16 maart, 35 aanwezigen), Sas van Gent (20 maart, 60 aanwezigen) en Ellewoutsdijk (23 maart, 45 aanwezigen).

Multidisciplinair festival

In 2018 is verkend wat de mogelijkheden zijn voor een nieuw multidisciplinair festival rond (im-) materieel erfgoed. Hiervoor is onder meer een werkbezoek gebracht aan het Waalse festival Watoe. Tevens is informatie verzameld over het Eindeloos Eiland Festival (Noord-Beveland) en het Streektaalfestival Zunnwende (Overijssel). Een eenduidige conclusie kon nog niet worden getrokken, zij het dat gezien de beperkte capaciteit in financiële en personele zin, eerder de optie 'aanhaken bij een bestaand Zeeuws initiatief' dan het 'zelfstandig organiseren van iets nieuws' voor de hand ligt.

Web- en smartphoneapplicatie Stemmen/Stimmen

Er zijn verkenningen gestart om de nieuwe technologie in te zetten voor het ontsluiten van streektaal en dialecten. Dit heeft nog niet geleid tot concrete resultaten. Verkenningen worden in 2019 voortgezet.

Dialectatlas

Als voorbereiding op de nog te verschijnen dialectatlas zijn enkele voorbeeldverhalen geschreven om omvang, structuur en aantrekkelijkheid te toetsen. In 2019 wordt hier een vervolg aan gegeven.

Doorgaande leerlijn en 'erfgoedbeleeflijn'

In het verlengde van de door de SCEZ ontwikkelde doorgaande leerlijn erfgoededucatie (van primair tot en met hoger onderwijs) is een verkenning uitgevoerd naar de ontwikkeling van een 'erfgoedbeleeflijn'. Hierbij is ook gekeken naar vergelijkbare initiatieven in andere provincies, waaronder de Erfgoedlijnen van Zuid-Holland en het strategisch narratief voor Drenthe.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 1.1 van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultureel erfgoed)* en bij de actiepunten 1.1 en 2.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2018 (Cultuureducatie)*. Prestatieafspraken 3.c.

Doorgaande leerlijn erfgoededucatie voor het primair onderwijs

Met Cultuurkwadraat zijn gesprekken gevoerd om te komen tot een nauwere samenwerking op het gebied van erfgoededucatie en deskundigheidsbevordering van docenten. Er zijn afspraken gemaakt over de wederzijdse rolverdeling. De eerstelijnszorg ligt bij Cultuurkwadraat. SCEZ ondersteunt en geeft inhoudelijke input.

'Erfgoedbeleeflijn'

Begin 2018 is het interne document besproken en gekeken naar de verdere ontwikkelmogelijkheden. Deze bleken nauwelijks aanwezig, mede vanwege de door de Provincie voorgestane nieuwe aanpak voor erfgoededucatie. Besloten is om af te zien van verdere ontwikkeling en aan te sluiten bij de nieuwe aanpak. De SCEZ is hierbij als inhoudelijke partner betrokken.

Projecten

De SCEZ ondernam initiatieven en ontwikkelde projecten en activiteiten die bijdroegen aan de beleving van Zeeland voor inwoners en toeristen en die bijdragen aan de beleving van het erfgoed. In voorkomende gevallen droeg de SCEZ bij aan de uitvoering van die projecten. In 2018 is uitvoering gegeven aan 2 projectideeën.

Zwinstreek zonder grenzen

Het project is begin 2018 verkend en in de tweede helft van het jaar in uitvoering genomen. Vanuit Nederland is de SCEZ als inhoudelijk erfgoedpartner bij het project betrokken. Er zijn adviezen en suggesties voor activiteiten ingebracht in projectgroep vergaderingen. Er is aandacht besteed aan een grensoverschrijdende netwerkstructuur binnen de Zwinstreek, de mogelijkheden van AR/VR voor de visualisatie van de voormalige Zwinhavens, een Wikipedia achtige grensoverschrijdende landschappenkaart en een grotere inbreng van de component erfgoed in de Week van de Zwinstreek in 2019.

European Route for Industrial Heritage (ERIH)

In 2018 is gekeken naar de mogelijkheden van een grensoverschrijdende route (Vlaanderen, Zeeland) onder de voorlopige werktitel *Zeeland-Vlaanderen Scheldenetwerk Industriecultuur*. Deze verkenning is uitgevoerd samen met ERIH, de industriemusea, de stichting Industriecultuur Nederland, VVV Zeeland en Holland Route. Hiermee wordt ingezet op toeristische ontsluiting van specifiek erfgoed. De verkenning heeft nog niet geleid tot concrete resultaten. Krijgt in 2019 een vervolg.

Bijlagen

Overzicht belangrijkste netwerkstructuren

Betreft vaste netwerkstructuren waarin medewerkers van de SCEZ participeren.

Landelijk

- Convent van Gemeentearcheologen
- Eigen Overleg Steunpunten (EOS)
- Landelijk Contact van Museumconsulenten (LCM)
- Landelijk Depotbeheerdersoverleg
- Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland (OPEN)
- Stichting Nederlandse Dialecten
- Vakberaad Provinciaal Archeologen
- Vakoverleg Erfgoededucatie
- Vereniging van Provinciale Monumentenwachten Nederland (VPMN)

Provinciaal

- Adviescommissie Cultuurfonds voor monumenten Zeeland
- AWN-Vereniging van vrijwilligers in de archeologie, Zeeland
- Boerderijenstichting Zeeland
- Erfgoedvereniging Heemschut, commissie Zeeland
- Meldpunt Erfgoed Zeeland
- Netwerk Erfgoed en Ruimte
- Netwerk Erfgoed en Publiek
- Platform Maritiem Erfgoed Zeeland
- Provinciaal Erfgoededucatie Platform
- Provinciaal Molenoverleg
- Provinciebreed Overleg Zeeuwse Archeologie
- Stichting De Zeeuwse Taele
- Stichting Oude Zeeuwse Kerken
- Stichting De Zeeuwse Streekdrachten
- Vereniging van Zeeuwse Musea
- Werkgroep Industrieel Erfgoed Zeeland
- Zêêuwse Dialect Verênigieng
- Zeeuwse Ankers

Overzicht van de belangrijkste publieksactiviteiten en informatie- en netwerkbijeenkomsten met SCEZ als (mede)organisator

- 17 maart: Zeeuwse Amateur Archeologen Dag. Het Schuitvlot, Middelburg (70 deelnemers)
- 18 april: themamiddag 'Erfgoed en de Omgevingswet'. Het Schuitvlot (39 deelnemers)
- 23 april: symposium Romeinse Kust. Provinciehuis, Middelburg (82 deelnemers)
- 25 april: contactdag Erfgoed en Ruimte. Goederenloods, Goes (40 deelnemers)
- 27 juni: netwerkdag 'Deltawerken en de Zeeuwse kustvisie'. Deltapark Neeltje Jans, Veere (28 deelnemers)
- 8 september: Open Dag. Het Schuitvlot, Middelburg (411 belangstellenden)
- 24 september: contactdag Erfgoed en Publiek. Stadhuismuseum, Zierikzee (59 deelnemers)
- 29 september: Erfgoeddag in het Landschap. Bezoekerscentrum Saeftinghe, Emmadorp (225 belangstellenden)
- 2 november: werkbezoek 'Religieus erfgoed' voor leden PS. Diverse locaties in Westdorpe en Sas van Gent (20 deelnemers)
- 9 november: A&O dag. Industrieel Museum Zeeland, Sas van Gent (30 deelnemers)

Voor Zeeuwse Ankers heeft de SCEZ een activiteitenprogramma uitgevoerd, gekoppeld aan zeeuwseankers.nl. Belangrijkste activiteiten waren de excursies op 12 maart, 22 en 23 november naar het verdronken dorp Nieuwlande

op de slikken bij Yerseke (vanuit de Ankerplaats Yerseke) en de Ankerplaats Hulst op 6 september (bij de Keldermans poort).

Overzicht van door de SCEZ georganiseerde trainingen, cursussen en activiteiten deskundigheidsbevordering

- 9 januari – 27 maart: vervolg lezingenreeks 'Een kleine taal met een grote stem'. Het Schuitvlot, Middelburg (22 inschrijvers)
- 5 maart: training 'Rondleiden'. Historisch Museum De Bevelanden, Goes (15 deelnemers van 4 musea en 7 stadsgidsen van Gilde de Bevelanden)
- 14 maart: cursusavond over het archeologische project 'Koudekerke-Meinersweg'. Het Schuitvlot, Middelburg (10 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)
- 28 maart: cursusavond over het archeologische project 'Koudekerke-Meinersweg'. Het Schuitvlot, Middelburg (10 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)
- 11 april: cursusavond over het archeologische project 'Koudekerke-Meinersweg'. Het Schuitvlot, Middelburg (10 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)
- 25 april: cursusavond over het archeologische project 'Koudekerke-Meinersweg'. Het Schuitvlot, Middelburg (10 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)
- 9 mei: cursusavond over het archeologische project 'Koudekerke-Meinersweg'. Het Schuitvlot, Middelburg (10 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)
- 23 mei: cursusavond over het archeologische project 'Koudekerke-Meinersweg'. Het Schuitvlot, Middelburg (10 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)
- 29 mei: training 'Van idee tot tentoonstelling'. Zeeuws Museum, Middelburg (20 deelnemers van 10 musea).
- 31 mei: training 'Museaal denken en handelen'. Het Schuitvlot, Middelburg (15 deelnemers van 9 musea).
- 2 november: workshop 'Collectieregistratie Adlib'. Museum Scheldewerf, Vlissingen (11 deelnemers van 7 musea)
- 7 november: cursusavond 'Aardewerk'. Het Schuitvlot, Middelburg (6 deelnemers; vrijwilligers van de AWN).
- 12 november: training 'Klantgericht denken en handelen'. muZEEum, Vlissingen (17 deelnemers van 5 musea)
- 21 november: cursusavond 'Aardewerk'. Het Schuitvlot, Middelburg (6 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)
- 18 december: training 'Behoud van de collectie. Het Schuitvlot, Middelburg (8 deelnemers van 6 musea)
- 19 december: cursusavond 'Aardewerk'. Het Schuitvlot, Middelburg (6 deelnemers; vrijwilligers van de AWN)

Overzicht van door SCEZ-medewerkers gehouden lezingen en presentaties

- 9 januari: lezing David Koren 'De perfide planologie van Pretoria, een stedelijk terreurlandschap?'. Historisch-Geografische Vereniging, Utrecht (25 toehoorders)
- 31 januari: lezing Veronique De Tier 'de Zeeuwse dialecten'. Verzorgingstehuis Coensdike, Aardenburg (50 toehoorders)
- 20 februari: lezing Veronique De Tier 'Dialecten in het Land van Hulst'. Oudheidkundige Kring de Vier Ambachten, De Blaauwe Hoeve, Hulst (58 toehoorders)
- 11 maart: lezing David Koren 'Gemeenschappelijk cultureel erfgoed'. ICOMOS, Vierhouten (15 toehoorders)
- 12 maart: gastles Veronique De Tier 'Zeeuwse streektaalen'. Het Goese Lyceum, Goes (108 leerlingen)
- 20 maart: lezing Veronique De Tier 'de West-Zeeuws-Vlaamse dialecten' voor Aardenburgs Vrouwengilde. Dorpshuis, Aardenburg (15 personen)
- 8 april: rondleiding Robert van Dierendonck bij tentoonstelling 'Romeinse kust. Het land van Nehalennia'. Zeeuws Museum, Middelburg (14 deelnemers)
- 11 april: presentatie Marc Kocken en Janneke de Wit over trends en ontwikkelingen in museumland, Zeeuwse Ankers en de Zeeuwse erfgoedlijnen. Zeeuws Museum, Middelburg (30 aanwezigen)
- 14 april: begeleiding Marc Kocken en Robert van Dierendonck bus excursie 'Romeinse kustreis'. Diverse locaties in Zeeland (31 deelnemers)
- 17 april: lezing Veronique De Tier 'De Zeeuwse dialecten' voor Orde van de Prince Middelburg. Hotel Piccard, Vlissingen (18 personen)
- 24 april: lezing 'Dialectwoordenboeken' Het Schuitvlot, Middelburg (22 toehoorders)
- 17 mei: presentatie Marc Kocken 'ruimtelijk ontwerpen met archeologisch erfgoed' voor OAS-begeleidingscommissie. Stads Kantoor, Goes (7 aanwezigen).

- 26 mei: debatsessie Veronique De Tier 'Hoe redden we het Zeeuws en het Gronings'. Leeuwarden (25 deelnemers).
- 1 juni: lezing Joost van den Berg 'Roman amphorae from Nijmegen: the import of wine and other foodstuffs to the northern limes' op het congress 'Une entreprise très cool : 2000 ans de vin français et la diffusion de la viticulture dans le Nord/A very cool business: 2000 years of French wine and the spread of viticulture in the North'. Universiteit Gent, Gent (50 aanwezigen)
- 9 juni: begeleiding Jan Kuipers van bus excursie 'Elementen van de Staats-Spaanse Linies in West Zeeuws-Vlaanderen'. Diverse locaties in West Zeeuws-Vlaanderen (40 deelnemers)
- 8 juni: lezing Veronique De Tier 'Zin en onzin van dialectpromotie in Zeeland en Vlaanderen'. Leeuwarden (50 personen)
- 22 juni: presentatie Marinus van Dintel 'Het VER-project Betere Bestemming voor de Boerderij'. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort (70 aanwezigen)
- 8 september. Diverse rondleidingen en lezingen van adviseurs en depotbeheerder over archeologie en immaterieel erfgoed tijdens de Open Dag. Het Schuitvlot, Middelburg (15-30 deelnemers per rondleiding of lezing).
- 29 september: lezing Hans Jongepier 'Archeologische vondsten in Saefthinge'. Bezoekerscentrum Seaftinghe, Emmadorp (20 belangstellenden)
- 2 oktober: lezing Jeanine Dekker 'De diaspora van Zeeuwse streekgerechten'. Het Schuitvlot, Middelburg (25 aanwezigen)
- 3 oktober: lezing Jan Kuipers 'De Staats-Spaanse Linies'. Heemkundevereniging Sint-Laureins (B) (167 toehoorders)
- 20 oktober: lezing Veronique De Tier 'Hoe redden we het Zeeuwse dialect?'. De Vroone, Kapelle (95 toehoorders)
- 31 oktober: gastles Wim Jakobsen 'De Monumentenwacht'. Scalda, Goes (15 leerlingen)
- 6 november: lezing Jeanine Dekker 'Vreemde voornamen'. Het Schuitvlot, Middelburg (25 toehoorders)
- 10 november: lezingen en rondleiding Robert van Dierendonck en Joost van Den Berg 'Archeologische werkzaamheden SCEZ' voor Vereniging tot Behoud van de Historie van Philippine. Het Schuitvlot, Middelburg (35 deelnemers)
- 15 november: lezing Jan Kuipers 'De Staats-Spaanse linies' voor de Heemkundige Vereniging Terneuzen. Terneuzen (80 toehoorders)
- 15 november: presentatie Jeanine Dekker 'Tangible and intangible cultural fishery heritage in Zeeland' op kick-off meeting Interregproject Cherish. Stadhuis Middelburg (50 aanwezigen)
- 15 november: werksessie Robert van Dierendonck 'Het Depotdebat'. Reuvsdagen, Stadsgehoorzaal Vlaardingen (20 deelnemers)
- 17 november: lezing Veronique De Tier 'Zeeuwse familienamen' voor de Zeeuwse genealogische vereniging. De Vroone, Kapelle (50 toehoorders)
- 21 november: gastles Wim Jakobsen 'De Monumentenwacht' voor Bouwbedrijf Boogert. Het Schuitvlot, Middelburg (10 werknemers)
- 23 november 2018: lezing Jeanine Dekker 'De Zeeuwse streekdrachten' voor donateurs van Stichting Het Werkend Trekpaard. De Stenge, Heinkenszand (75 toehoorders)
- 30 november: lezing Jeanine Dekker 'De geschiedenis van Zeeland in vogelvlucht' voor Rotaryclub Goes - de Bevelanden. Slot Oostende, Goes (30 toehoorders)
- 11 december: lezing Karel-Jan Kerckhaert 'Archeologische topvondsten van 2018' voor Heemkundige Kring De Bevelanden. Amicitia, Kloetinge (50 toehoorders)
- 19 december: lezing David Koren 'Pretoria, 'Writing Table' of the Apartheids-Regime: An Urban Terrorscape' tijdens Theoretical Archaeology Group Conference. Chester University (45 toehoorders)

Overzicht van groepsbezoeken aan het Zeeuws Archeologisch Depot

- 9 februari: leerlingen van groep 5/6 van CBS de Rank uit 's-Gravenpolder (28 leerlingen met 2 begeleiders)
- 10 november: leden Vereniging tot Behoud van de Historie van Philippine (35 deelnemers)

Overzicht van door SCEZ-medewerkers geschreven publicaties

- Berg, J.J.H. van den: 'Romeinse bedrijfslogo's uit Coriovallum: amfoorstempels uit het Thermenmuseum in Heerlen'. In: *Maasgouw* 137-1 (2018) pp 180-183

- Berg, J.J.H. van den: 'Menander en Hermeros in Coriovallum: graffiti op Romeinse amforen uit Heerlen', *Maasgouw* 137-4 (2018) pp 34-40
- Berg, J.J.H. van den en Kerckhaert, K.-J.R.: Romeinse bewoning in Smokkelhoek. Een archeologische veldkartering door de AWN te Biezelinghe (gem. Kapelle) in 2006-2008, Middelburg (2018)
- Dekker, Jeanine: 'Europees erfgoedjaar: Zeeland is Europees dan je denkt'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (maart 2018), pp 7-9
- Dekker, Jeanine: 'Europees Erfgoedjaar: over landschappen, routes en linies'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (juni 2018), pp 7-9
- Dekker, Jeanine: 'Europees Erfgoedjaar: over verbinding, inspiratie en bewustwording'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (september 2018), pp 7-9
- Dekker, Jeanine: 'Europees Erfgoedjaar: over de grenzen heen kijken'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2018), pp 7-9
- R. van Dierendonck, Harkel, L. ten en M.W. Dee: 'Investigating the Dead in Early Medieval Domburg. In: *Medieval Archaeology. Newsletter of the Society for Medieval Archaeology* (2017; verschenen in 2018), p 8
- Dierendonck, R. van: 'Drijvende doodskisten'. In: *Erfgoed Magazine* (39/1), pp 24-25
- Dintel, M.P van: 'Zeeuwse pioniersgeest in Amerikaans Oostburg'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (maart 2018), pp 10-13
- Dintel, M.P van: 'SCEZ en SLZ om tafel met boerderijeigenaren'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2018), pp 14-5
- Glind, M. van de: 'Unieke Romeinse boerderij in Kapelle-Smokkelhoek'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2018), p 27
- Jongepier, J.; Kerckhaert, K.-J.R. en Berg, J.J.H. van den. *Colijnsplaat-Colijnsplaatseweg-Noordlangeweg. Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek door middel van weerstandsmetingen en een veldkartering, protocol Bureauonderzoek en IVO-O, gemeente Noord-Beveland, Zeeland*. Middelburg: SCEZ, 2018
- Jongepier, J. *Goes-Bergweg 41, Inventariserend Veldonderzoek door middel van verkennende boringen, Gemeente Goes* 2018
- Kerckhaert, K.-J.R. *De toren van de Grote of Maria Magdalenakerk in: Bulletin Oude Zeeuwse Kerken, nr. 79, november 2018*
- Koren, David; Dintel, Marinus van en Dekker, Jeanine. *Gemeentelijke monumenten in de gemeente Sluis, Fase 3A Religieus Erfgoed*
- Koren, David en Knops, Paul. *Gemeentelijke monumenten in de gemeente Sluis, Fase 3B Erfgoed van architect Jos. Bedaux*
- Koren, David en Weel, Lenco van der. *Gemeentelijke monumenten in de gemeente Sluis, Fase 3C Militair erfgoed*
- Koren, D.H.P. 'Private weelde, publieke armoede. Interview met Marinke Steenhuis'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2018), pp 20-22
- Kuipers, J.J.B.: 'Standaardwerk belicht een waaier van waarden'. In: *Zeeuws Erfgoed* 17 (juni 2018), pp 10-12
- Kuipers, J.J.B.: 'Een vreemd en herkenbaar Zeeland. Zeeuwse plattegronden in stedenatlas Van Deventer'. In: *Zeeuws Erfgoed* (september 2018), pp 12-14.
- Tier, V. De: 'Frans-Vlaamse en Zeeuwse talige gelijkenissen. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (maart 2018), pp 20-21
- Tier, V. De, W. Heeringa en H. Van de Velde (2018): 'Het dialectgebruik van de leerlingen van het Zwincollege'. In: *Reünistenblad Zwincollege* nr. 98 (december 2018)
- Tier, V. De: 'De Zeeuwse familienaam Heiboer en Heijboer'. In: *Nehalennia* (lente 2018), pp 14-15
- Tier, V. De: 'De Zeeuwse familienaam De Jonge en Dekker'. In: *Nehalennia* (herfst 2018), pp 15-16
- Tier, V. De: 'De Zeeuwse familienaam Hamelink'. In: *Nehalennia* (winter 2018), p. 26
- Tier, V. De, L. Hellebaut, L. Triest 'De benamingen voor de bunzing in de zuidelijk-Nederlandse dialecten: een nieuw cyberlemma'. In: *Woorden om te bewaren: huldeboek voor Jacques Van Keymeulen*, pp 187-198

Voor de rubriek *Uit de Zeeuwse Klei* in de PZC schreven medewerkers 20 bijdragen.

Joost van den Berg

- 'Romeinse handtekening' (25 april)
- 'Een stukje maliënkolder' (27 juni)
- 'Sicilië in Middelburg' (19 september)

Robert van Dierendonck:

- 'Romeinse fake' (18 januari)
- 'Romeins behang' (28 maart)
- 'Europees erfgoed' (30 mei)
- 'Romaans doopvont' (8 augustus)
- 'Nehalennia dook massaal op' (21 november)

Hans Jongepier:

- 'Een vroege grottenleeuw' (31 januari)
- 'Boeren uit steentijd bij Baarland' (12 april)
- 'Tobruk bunkertjes uit Goes' (13 juni)
- 'Import in de steentijd' (5 september)
- 'Kasteel van Nieuwerkerk' (19 december)

Jan Kuipers:

- 'Kasteelleven Valkenisse' (3 januari)
- 'Franse botten' (8 maart)
- 'Verdronken vroomheid' (25 mei)
- 'St.-Janskerk uit brand 'herrezen'' (25 juli)
- 'Wemeldingse Johanniters' (22 augustus)
- 'De Toren van Bourgondië' (7 november)
- 'Rozenkruisers op Tholen?' (5 december)

Overzicht kortlopende bruiklenen (archeologica)

- Tot en met 30 april 2018: diverse Romeinse vondsten uit Zeeland voor de reizende tentoonstelling 'Romeinse kust' in Zeeuws Museum in Middelburg
- Tot en met 3-2-2018: archeologische objecten voor de tentoonstelling 'Middelburg 800 jaar stadsrechten - Grepen uit de geschiedenis van een jarige stad' in Zeeuws Archief, Middelburg
- Tot en met 8-1-2018: benen bril uit de opgraving van Kasteel Aldegondse (West-Souburg) voor tentoonstelling in Musée de Cluny - musée national du Moyen Âge, Parijs
- Tot en met 15-1-2018: archeologische objecten uit de opgraving aan het Oude Plein te Kruiningen voor een tentoonstelling in het gemeentehuis van Reimerswaal
- Tot en met 1-3-2018: archeologische objecten afkomstig van de verdronken stad Reimerswaal voor een tentoonstelling in het Gemeentearchief van Tholen
- 12-2-2018 t/m 31-12-2018: dierlijk botmateriaal van strand Domburg-Westkapelle-Oostkapelle-Vrouwenpolder voor wetenschappelijk onderzoek, Universiteit van Brussel.
- 30-6-2018 t/m 2-9-2018: archeologische objecten voor de tentoonstelling 'Geloven in Sluis. De Sint-Janskerk en haar kerkhof' in Museum Het Belfort, Sluis
- 26-6-2018 t/m 11-11-2018: archeologische objecten voor de tentoonstelling 'Vechten tegen de Bierkaai, belegering en militaria' in Museum 'De Vier Ambachten', Hulst
- 2-10-2017 t/m 31-10-2018: archeologische objecten voor inrichting van vitrine in het stadskantoor van Goes met betrekking tot vondsten uit diverse delen van het stadscentrum van Goes, met name de Oostvest
- 1-10-2018 t/m 30-11-2018: archeologische objecten voor inrichting van vitrine in het stadskantoor van Goes met betrekking tot de jaren 1518, 1618, 1718, 1818, 1918, 2018
- 1-11-2018 t/m 9-11-2018: educatieve objecten voor open dag in het Zeeuws Archief, Middelburg
- 4-12-2018 t/m 30-4-2019: archeologische objecten voor presentatie van keukenstukken (twee schilderijen). Stadhuis, Zierikzee

Verslag raad van toezicht 2018

Inleiding

In het verslag van de raad van toezicht (hierna raad) is beschreven hoe en in welke samenstelling de raad in 2018 zijn toezichthoudende taken heeft uitgevoerd.

Algemeen

De raad is belast met het toezicht op de algemene gang van zaken van de organisatie en op het beleid en het functioneren van de directeur. De raad is de formele werkgever van de directeur en fungeert daarnaast als klankbord en sparringpartner.

De raad volgt voor zijn functioneren de Governance Code Cultuur.

Samenstelling

De (gewenste) samenstelling van de raad en van de binnen de raad aanwezige competenties zijn vastgelegd in de statuten en in een profielschets. Leden van de raad worden benoemd door het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland, gehoord de raad. Elk jaar stelt een deel van de leden zijn zetel ter beschikking volgens een door de raad vastgesteld rooster van aftreden. Leden van de raad hebben zitting gedurende een periode van vier jaar en zijn eenmaal opnieuw benoembaar.

De in het najaar van 2017 gestarte werving en selectie van nieuwe leden van de raad van toezicht kreeg begin 2018 zijn beslag. Op voordracht van de raad zijn door Gedeputeerde Staten van Zeeland per 1 april drie nieuwe leden benoemd.

De raad bestond op 31 december 2018 uit zes leden.

- De heer mr. drs. G.W. van der Brugge, voorzitter
- De heer H.G.L. Verheuvél AA, vicevoorzitter
- Mevrouw dr. F. Petiet
- Mevrouw mr. drs. B.W.M. Hendrikse-Troost
- De heer drs. A. Schenk
- De heer drs. M.J. van Dijke MPM QC

De heer G. van der Wal is per 1 april afgetreden. Hij was statutair niet benoembaar voor een nieuwe periode. De raad heeft op 24 mei afscheid van hem genomen tijdens een informeel samenzijn in de Kloveniersdoelen in Middelburg.

Vergoeding

Leden van de raad hebben recht op een redelijke vergoeding van onkosten en ontvangen als zodanig geen beloning onder welke benaming dan ook. De raad heeft in 2015 een vergoedingsregeling vastgesteld. De vergoedingen zijn als volgt.

Voorzitter	€ 2.000
Vicevoorzitter	€ 1.100
Leden	€ 750

Werkwijze en werkzaamheden

De raad kwam viermaal in reguliere vergadering bijeen: op 15 maart, 24 mei, 10 september en 25 oktober. De vergaderingen zijn gehouden in Het Schuitvlot in Middelburg.

De voorzitter heeft regelmatig overleg gevoerd met de directeur. Hierin zijn naast de lopende zaken ook de agendaonderwerpen van de raad besproken.

De raad heeft, in de persoon van de voorzitter op 9 april overleg gevoerd met de Personeelsvertegenwoordiging. Hierin is de algemene gang van zaken besproken.

Door de raad zijn in 2018 besproken en formeel goedgekeurd of vastgesteld:

- Voordracht aan GS van mevrouw Petiet, mevrouw Hendrikse-Troost, de heer Schenk en de heer Van Dijke voor (her) benoeming voor een periode van 4 jaar
- Jaarstukken en jaarrekening 2017 (in aanwezigheid van externe accountant)
- Opdracht voor accountancy aan Rijkse accountants & adviseurs
- Waarneming directeur
- Prestatieaanbod 2019 (inclusief begroting)
- Meerjarenbegroting 2019-2023
- Uitwerking risicoanalyse
- Vergaderschema 2019

Daarnaast kwamen aan de orde:

- De algemene gang van zaken
- De managementrapportages
- Het Bestuurlijk Overleg SCEZ-Gedeputeerde Staten
- De nieuwe naam, huisstijl en website (van SCEZ naar Erfgoed Zeeland)
- Cultureel ondernemerschap
- De nieuwe governance code cultuur
- De nieuwe cao en de daarmee samenhangende financiële gevolgen
- De zelfevaluatie van de raad

In de maartvergadering verzorgde de teamleider Monumentenwacht een presentatie. In de septembervergadering verzorgde Human Safari een presentatie over de nieuwe website en huisstijl.

De voorzitter en/of de vicevoorzitter namen deel aan het Bestuurlijk Overleg van de directeur met de gedeputeerde voor cultuur. Dit overleg is drie keer gehouden, op 25 mei, 29 oktober en 23 november. Naast in algemene zin de ontwikkeling in beleid en werk van de SCEZ is met name gesproken over ontwikkelingen op het terrein van de archeologie en vrijwilligersondersteuning, en het onderzoek van Baker Tilly Berk (BTB) dat in opdracht van Gedeputeerde Staten is uitgevoerd naar de financiële positie van de SCEZ op middellange en lange termijn.

De voorzitter en de vicevoorzitter hadden op 10 april een jaargesprek met de directeur. Er is teruggekeken en vooruitgeblikt. De raad waardeert de samenwerking met de directeur zeer: de sfeer is open en plezierig en de directeur informeert de raad goed. De raad is content met zijn functioneren.

Leden van de raad waren aanwezig bij diverse activiteiten van de SCEZ.

Drie leden van de raad namen deel aan de conferentie 'Toezichthouden: de kunst van het tegenspel' op 5 november in Rotterdam.

Samenvattend is de raad van mening dat de SCEZ financieel zowel als inhoudelijk goed heeft gepresteerd. Het financiële resultaat over 2018 is gunstiger uitgevallen dan begroot, maar - conform begroting - nog wel negatief. De negatieve resultaten in de afgelopen en komende jaren zijn het gevolg van opeenvolgende bezuinigingen en zijn ingecalculeerd. Met ingang van 2021 wordt weer een positief resultaat verwacht. Er is echter wel een kritisch punt. In het verslagjaar is duidelijk geworden dat de SCEZ niet in staat is om structureel en zelfstandig de kostenontwikkeling als gevolg van wijzigingen in de cao op te vangen. Dit is onderkend door Gedeputeerde Staten. Het in opdracht van Gedeputeerde Staten uitgevoerde onderzoek van BTB heeft oplossingsrichtingen aangedragen waarover in maart 2019 besluitvorming wordt verwacht.

De raad constateert tot slot dat er door directeur, medewerkers en vrijwilligers met inzet en passie invulling is gegeven aan het prestatieaanbod voor 2018 en dat daarmee een belangrijke bijdrage is geleverd aan het beschermen, benutten en beleven van het cultureel erfgoed in Zeeland. De organisatie houdt een open oog voor ontwikkelingen in de samenleving, onderkent daarbij zowel de risico's als de kansen en is op haar taak berekend.

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2018 NA RESULTAATBESTEMMING

ACTIVA

OMSCHRIJVING	31 december 2018		31 december 2017	
<u>1. VASTE ACTIVA</u>				
Immateriële vaste activa	30.696		14.143	
Materiële vaste activa	243.738		269.459	
		274.434		283.604
<u>2. VOORRADEN</u>				
Voorraad verkoopartikelen	10.135		10.002	
		10.135		10.002
<u>3. VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN</u>				
Debiteuren	176.838		64.413	
Overige vorderingen en overlopende activa	39.980		35.923	
		216.818		100.336
<u>4. LIQUIDE MIDDELEN</u>				
Kas	180		396	
Bank	676.346		674.961	
		676.525		675.357
		1.177.912		1.069.299

PASSIVA

OMSCHRIJVING		31 december 2018		31 december 2017
<u>5. EIGEN VERMOGEN</u>				
Algemene reserve	387.437		547.614	
		387.437		547.614
<u>6. VOORZIENINGEN</u>	176.219		39.433	
		176.219		39.433
<u>7. SCHULDEN OP KORTE TERMIJN</u>				
Crediteuren	55.434		41.460	
Lopende projecten	30.287		6.371	
Belastingen en premies sociale verzekering	253.716		195.587	
Overige schulden en overlopende passiva	274.820		238.834	
		614.257		482.252
		1.177.912		1.069.299

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
Baten			
Subsidies en bijdragen	2.215.731	2.211.822	2.151.666
Baten lopende projecten	37.334		93.791
Overige baten	574.179	462.117	518.283
Som der baten	2.827.244	2.673.939	2.763.740
Lasten			
Personeelskosten	2.135.538	2.021.162	1.932.869
Huisvestingskosten	474.926	475.433	465.750
Algemene- en bureaunkosten	189.117	135.913	131.165
Bestuurs- en organisatiekosten	25.310	25.378	23.190
Autokosten	17.649	18.150	17.663
Afschrijvingskosten	51.457	53.421	47.838
Activiteitenkosten	45.149	18.000	14.944
Specifieke kosten	11.139	12.500	12.221
Lasten lopende projecten	37.334		63.123
Overige kosten	-186		997
Som der lasten	2.987.431	2.760.957	2.709.762
Exploitatieresultaat	-160.187	-87.018	53.978
Financiële baten en lasten	10	400	43
Exploitatieresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-160.177	-86.618	54.021
Resultaatbestemming			
Het resultaat is als volgt verdeeld:			
Onttrekking algemene reserve			160.177

KASSTROOMOVERZICHT

	2018	2017
Resultaat	-160.177	54.021
Aanpassing voor		
Afschrijving op vaste activa	51.457	47.838
Mutaties voorzieningen	<u>136.786</u>	<u>12.313</u>
	188.243	60.151
Veranderingen in werkkapitaal		
Vorraden	-133	243
Vorderingen	-116.482	18.595
Lopende projecten	23.916	-15.470
Kortlopende schulden	<u>108.088</u>	<u>-435.186</u>
	15.389	-431.818
Kasstroom uit operationele activiteiten	43.454	-317.646
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in vaste activa	-42.286	-32.312
Netto kasstroom	<u>1.168</u>	<u>-349.959</u>
Mutatie geldmiddelen		
Geldmiddelen per 1 januari	675.357	1.025.316
Mutatie geldmiddelen	<u>1.168</u>	<u>618.327</u>
Geldmiddelen per 31 december	676.525	675.357

ALGEMENE TOELICHTING

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winstoogmerk.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen, die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Alle bedragen zijn vermeld in euro's.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

(Im)materiële vaste activa

De (im)materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Voorraden

De voorraad materialen wordt gewaardeerd tegen 90% van de verkrijgingsprijs (in verband met breukcorrectie). De voorraad boeken wordt gewaardeerd tegen 100% van de verkrijgingsprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Kortlopende schulden

Schulden en overlopende passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De voorziening jubileumuitkeringen wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige vergoedingen in het kader van jubileum, waarbij rekening wordt gehouden met het verwachte toekomstige verloop van werknemers en verwachte loonstijgingen.

De voorziening langdurig zieken is opgenomen voor toekomstige loonkosten van medewerkers die ultimo het verslagjaar langdurig ziek zijn en waarvan geen uitzicht is op spoedig herstel. De doorbetalingsverplichting is 100% in het eerste jaar en 70% in het tweede jaar.

De voorziening Persoonlijk Ontwikkelbudget is opgenomen voor toekomstige opleidingskosten van medewerkers die conform de cao Provincies per ultimo het verslagjaar recht hebben op een Persoonlijk Ontwikkelbudget. De voorziening wordt verminderd met in het verslagjaar gemaakte kosten.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Opbrengsten

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht.

Subsidies

Subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen / waarin de opbrengsten zijn gederfd / waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten worden aan het verslagjaar toegerekend op basis van werkelijke ontvangsten en uitgaven, rekening houdend met transitoria.

Pensioenen

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Als de reeds betaalde premiebedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde. Ultimo 2018 (en 2017) waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

De dekkingsgraad bij het pensioenfonds (ABP) bedroeg ultimo 2018 97%.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

1A. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De volgende categorieën worden onderscheiden.

<u>Categorie</u>	<u>Afschrijvingstermijn</u>
Software	5 jaar

Software (5 jaar)

	<u>31 december</u> <u>2018</u>	<u>31 december</u> <u>2017</u>
Aanschafwaarde per 1 januari	31.083	31.083
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-16.940</u>	<u>-10.723</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>14.143</u>	<u>20.360</u>
Investeringen boekjaar	22.770	-
Afschrijving boekjaar	<u>-6.217</u>	<u>-6.217</u>
Saldo	<u>-6.217</u>	<u>-6.217</u>
Aanschafwaarde per 31 december	53.853	31.083
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-23.157</u>	<u>-16.940</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>30.696</u>	<u>14.143</u>
Totaal immateriële vaste activa	<u>30.696</u>	<u>14.143</u>

1B. MATERIËLE VASTE ACTIVA

De volgende categorieën worden onderscheiden.

<u>Categorie</u>	<u>Afschrijvingstermijn</u>
Hardware	3 jaar
Overige inventaris	5 jaar
Voertuigen	8 jaar
Meubilair	10 jaar
Overige inventaris	20 jaar

Hardware (3 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	111.813	111.245
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-110.771</u>	<u>-109.241</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>1.043</u>	<u>2.004</u>
Investerings boekjaar	18.294	568
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-5.088</u>	<u>-1.530</u>
Saldo	<u>-13.206</u>	<u>-961</u>
Aanschafwaarde per 31 december	130.107	111.813
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-115.859</u>	<u>-110.771</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>14.248</u>	<u>1.043</u>

Overige inventaris (5 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	107.232	104.117
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-96.967</u>	<u>-92.910</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>10.266</u>	<u>11.207</u>
Investerings boekjaar	-	3.115
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-3.764</u>	<u>-4.057</u>
Saldo	<u>-3.764</u>	<u>-941</u>
Aanschafwaarde per 31 december	107.232	107.232
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-100.731</u>	<u>-96.967</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>6.501</u>	<u>10.266</u>

Voertuigen (8 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	150.951	150.951
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-103.495</u>	<u>-88.972</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>47.456</u>	<u>61.979</u>
Investerings boekjaar	-	-
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-14.127</u>	<u>-14.523</u>
Saldo	<u>-14.127</u>	<u>-14.523</u>
Aanschafwaarde per 31 december	150.951	150.951
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-117.622</u>	<u>-103.495</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>33.329</u>	<u>47.456</u>

Meubilair (10 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	100.820	93.441
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-63.255</u>	<u>-54.465</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>37.565</u>	<u>38.976</u>
Investeringen boekjaar	1.222	7.379
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-9.271</u>	<u>-8.790</u>
Saldo	<u>-8.049</u>	<u>-1.411</u>
Aanschafwaarde per 31 december	102.042	100.820
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-72.526</u>	<u>-63.255</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>29.516</u>	<u>37.565</u>

Overige inventaris (20 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	263.963	242.713
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-90.831</u>	<u>-78.109</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>173.132</u>	<u>164.604</u>
Investeringen boekjaar	-	21.250
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-12.988</u>	<u>-12.722</u>
Saldo	<u>-12.988</u>	<u>8.528</u>
Aanschafwaarde per 31 december	263.963	263.963
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-103.819</u>	<u>-90.831</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>160.144</u>	<u>173.132</u>

Totaal materiële vaste activa

243.738	269.459
----------------	----------------

2. VOORRADEN

Voorraad materialen

De voorraad materialen ten behoeve van inspecties is opgenomen tegen 90% van de inkoopprijs. Tevens is vanaf 2009 een voorraad boeken aangelegd. Deze zijn bedoeld voor de verkoop en (in meer beperkte mate) representatiedoeleinden.

De specificatie is als volgt:

	<u>31 december</u> <u>2018</u>	<u>31 december</u> <u>2017</u>
Materialen Monumentenwacht	8.871	8.760
Boeken	<u>1.264</u>	<u>1.242</u>
	<u>10.135</u>	<u>10.002</u>

3. VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN

Debiteuren

Deze post betreft de per balansdatum uitstaande vorderingen. Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Overige vorderingen en overlopende activa

	<u>31 december</u> <u>2018</u>	<u>31 december</u> <u>2017</u>
Vooruitbetaalde bedragen	13.465	17.958
Nog te ontvangen bedragen	25.967	15.123
Rente	10	43
Overige vorderingen	<u>548</u>	<u>2.799</u>
	<u>39.980</u>	<u>35.923</u>

Alle hierboven vermelde vorderingen hebben een resterende looptijd < 1 jaar.

4. LIQUIDE MIDDELEN

	31 december 2018	31 december 2017
Rabobank 3350.88.600	47.435	38.593
Rabobank 3150.875.250	628.911	636.368
Kas	180	396
	<u>676.525</u>	<u>675.357</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting. Tijdelijk overtollige liquide middelen worden weggezet op een bedrijfsspaarrekening.

5. EIGEN VERMOGEN

ALGEMENE RESERVE

	31 december 2018	31 december 2017
Stand per 1 januari	547.614	493.593
Toevoeging boekjaar		54.021
	547.614	547.614
Onttrekking boekjaar	160.177	-
Stand per 31 december	<u>387.437</u>	<u>547.614</u>

6. VOORZIENINGEN

Voorziening jubilea

	31 december 2018	31 december 2017
Stand 1 januari	27.919	27.120
Toevoeging boekjaar	2.824	4.521
	30.743	31.641
Onttrekking boekjaar	2.327	3.723
Stand per 31 december	<u>28.416</u>	<u>27.919</u>

Voorziening langdurig zieken

	31 december 2018	31 december 2017
Stand 1 januari	11.514	-
Toevoeging boekjaar	-	11.514
	11.514	11.514
Onttrekking boekjaar	11.514	-
Stand per 31 december	-	11.514

**Voorziening Persoonlijk
Ontwikkelbudget**

	31 december 2018	31 december 2017
Stand 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	150.000	-
	150.000	-
Onttrekking boekjaar	2.197	-
Stand per 31 december	147.803	-

7. SCHULDEN OP KORTE TERMIJN

	31 december 2018	31 december 2017
Crediteuren		
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	55.434	41.460

Lopende projecten

Project	Saldo 1/1/2018	Lasten	Baten	Resultaat	Saldo 31/12/2018
Zeeuwse Erfgoedlijnen	-	2.078	36.750		34.672
Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2017	3.829	-	-	-	3.829
Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2018	-	5.511	6.500	-	989
Investing the Dead in Early Medieval Domburg	2.541	-	-	-	2.541
Ankerplaatsen	-	29.744	18.000	-	-11.744
Totaal	6.370	37.334	61.250	-	30.287

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing	92.524	91.464
Pensioenen	21.145	20.224
Te betalen omzetbelasting	140.048	83.899
	<u>253.716</u>	<u>195.587</u>

Overige schulden en overlopende passiva

Vooruitontvangen bedragen	50.359	5.521
Vakantiedagen	76.690	66.854
Accountantskosten	8.682	6.500
Overige nog te betalen kosten	139.089	159.959
	<u>274.820</u>	<u>238.834</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Tussen de SCEZ en leveranciers zijn overeenkomsten afgesloten. Onderstaand een opgave van de verplichtingen inzake:

Omschrijving	Verplichting	Resterende looptijd
Service-overeenkomst VOIP-centrale	225,-	2 maanden
Huur kopieerapparatuur	735,-	7 maanden

De huurverplichting voor 2019 van gebouw Het Schuitvlot bedraagt € 407.419,-. De resterende looptijd van de huurovereenkomst is 1 jaar.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

Omschrijving van de baten	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
<u>B A T E N</u>			
<u>Subsidies en bijdragen</u>			
Integrale kostensubsidie	2.215.731	2.211.822	2.149.666
Incidentele subsidies			2.000
Subtotaal overige subsidies			2.000
Totaal subsidies en bijdragen	2.215.731	2.211.822	2.151.666
<u>Baten lopende projecten</u>	37.334		93.791
<u>Overige baten</u>			
Abonnementen monumentenwacht	25.390	24.500	24.253
Inspecties monumenten	240.681	291.000	289.806
Archeologische dienstverlening	24.540	7.500	10.829
Detachering	81.433	76.317	70.090
Bijdragen donateurs	9.287	10.000	11.290
Overige inkomsten	192.849	52.800	112.015
Resultaten projecten			
Totaal overige baten	574.179	462.117	518.283
Som der baten	2.827.244	2.673.939	2.763.740

Omschrijving van de lasten	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
<u>L A S T E N</u>			
<u>Personeelskosten</u>			
Loonkosten personeel	1.674.656	1.805.140	1.690.717
Inleen derden	207.608	130.911	139.859
Gesubsidieerde arbeidsplaatsen	12.624	8.377	8.085
Gericht belonen	3.404	3.305	5.356
Kosten vakantiedagen	9.836	-	-5.466
Dienstkleding	7.485	3.312	3.066
Reis- en verblijfkosten personeel	33.598	22.000	28.643
Vorming en opleiding personeel	10.299	14.175	14.097
Werving en selectie	4.593	3.700	5.588
Arbokosten	5.040	5.535	5.451
Kantinekosten	5.891	5.412	5.325
Decentrale arbeidsvoorwaarden	619	1.500	611
Mutatie voorz. Jubilea	497	-260	2.102
Mutatie voorz. Langdurig zieken	-11.514	-	11.514
Mutatie voorz. POB	147.803		
Overige personeelskosten	23.100	18.055	17.921
Totaal personeelskosten	2.135.538	2.021.162	1.932.869
<u>Huisvestingskosten</u>			
Huur Het Schuitvlot	400.216	400.216	396.253
Onderhoudskosten gebouwen	-	2.602	-
Schoonmaakkosten	28.311	28.528	27.477
Energiekosten	28.615	26.954	24.751
Ov. heffingen & belastingen	6.832	6.693	6.693
Overige huisvestingskosten	10.952	10.440	10.577
Totaal huisvestingskosten	474.926	475.433	465.750
<u>Algemene- en bureaunkosten</u>			
Druk- en kopieerkosten	4.349	3.560	5.883
Kantoorbenodigheden	1.614	3.500	2.247
Portokosten	3.489	5.000	5.076
Telefoonkosten	8.871	10.015	8.059
Nieuwsbrief	17.855	17.030	18.085
Website	40.386	3.100	662
Communicatiekosten	16.452	8.000	3.337
Mediatheek	1.820	3.000	2.753
Aanschaf kleine inventaris	785	2.000	1.514
Kosten licenties/onderhoud software	18.356	8.438	12.650

Omschrijving van de lasten	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
Vubis mediatheek	4.333	4.747	4.843
Financiële administratie	15.176	15.154	14.910
Salarisadministratie	5.024	5.087	4.938
Juridische ondersteuning	3.107	5.000	4.217
Automatisering en ICT ondersteuning	34.799	35.384	35.338
Externe ondersteuning	743		
Accountantskosten	11.959	6.898	6.654
Totaal algemene- en bureaunkosten	189.117	135.913	131.165
<u>Bestuurs- en organisatiekosten</u>			
Kosten Raad van Toezicht	5.903	6.577	5.239
Representatiekosten	2.587	1.500	989
Lidmaatschappen	7.949	8.046	8.121
Verzekering	8.871	9.255	8.842
Totaal bestuurs- en organisatiekosten	25.310	25.378	23.190
<u>Autokosten</u>			
Brandstof vervoersmiddelen	5.346	6.500	5.724
Onderhoud vervoersmiddelen	4.089	4.000	4.272
Verzekering vervoersmiddel	5.105	4.850	4.618
Belasting vervoersmiddelen	3.109	2.800	3.050
Totaal autokosten	17.649	18.150	17.663
<u>Afschrijvingskosten</u>			
Afschrijving hardware 3 jr	5.088	1.852	1.530
Afschrijving overige inv 5 jr	9.982	13.482	10.273
Afschrijving voertuigen 8 jr	14.128	15.378	14.523
Afschrijving meubilair 10 jr	9.271	9.721	8.790
Afschrijving overige inv 20 jr	12.988	12.988	12.722
Totaal afschrijvingskosten	51.457	53.421	47.838
<u>Activiteitenkosten</u>			
Activiteiten algemeen	45.149	18.000	12.944
Werkgroep Industrieel Erfgoed Zeeland			2.000
Totaal activiteitenkosten	45.149	18.000	14.944

Omschrijving van de lasten	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
<u>Specifieke kosten</u>			
Archeologisch depot	2.555	2.500	7.977
Exposities	-	500	-
Materialen/gereeds. archeologie	2.311	2.500	384
Materialen/gereeds. Monumentenwacht	6.273	7.000	3.860
Totaal specifieke kosten	11.139	12.500	12.221
<u>Lasten lopende projecten</u>	37.334	-	63.123
<u>Overige kosten</u>			
Bankkosten	753	1.000	765
Diverse kosten/onvoorzien	-939	-	232
Totaal overige kosten	-186	1.000	997
Som der lasten	2.987.431	2.760.957	2.709.762

Exploitatieresultaat	-160.187	-87.018	53.978
-----------------------------	-----------------	----------------	---------------

Financiële baten en lasten	10	400	43
-----------------------------------	-----------	------------	-----------

Exploitatieresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-160.177	-86.618	54.021
--	-----------------	----------------	---------------

De totale verantwoorde salarislasten bedragen € 1.678.060,- en zijn als volgt opgebouwd:

- Loonkosten personeel	1.674.942,-
- Gericht belonen / BHV-vergoedingen / ambtjubilea	<u>3.118,-</u>
Totaal	1.678.060,-

Deze lasten zijn als volgt te specificeren:

- Brutoloon	1.313.775,-
- Sociale lasten	169.748,-
- Pensioenlasten	<u>194.537,-</u>
Totaal	1.678.060,-

Per 31-12-2018 waren er 31 personen in loondienst voor een totale betrekkingssomvang van 25,44 fte (per 31-12-2017: 26,46 fte). De SCEZ volgt het beloningsbeleid van de Provincie Zeeland (CAP).

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland. Het voor de SCEZ toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	W.H.P. Scholten
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.008
Beloningen betaalbaar op termijn	17.823
<i>Subtotaal</i>	<i>122.831</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	122.831
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.482
Beloningen betaalbaar op termijn	16.245
<i>Subtotaal</i>	<i>118.727</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
Totale bezoldiging 2017	118.727

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	G.W. van der Brugge	H.G.L. Verheuvcl	F. Petiet	G. van der Wal
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/03
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	2.604	1.303	0	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900	4.725
-/- Onverschuldigd betaald bedrag				
Totale bezoldiging	2.604	1.303	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling				
Gegevens 2017				
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	2.527	1.237	0	0
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100

bedragen x € 1	M.J. van Dijke	A.M.A. Schenk	B.W.M. Hendrikse-Troost
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/04 – 31/12	01/04 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	635	761	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	14.175	14.175	14.175
-/- Onverschuldigd betaald bedrag			
Totale bezoldiging	635	761	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			
Gegevens 2017			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan.

VERSCHILLENANALYSE BEGROTING EN JAARREKENING 2018

Resultaat

Het exploitatieresultaat over 2018 bedraagt negatief € 160.177,- ten opzichte van een negatief begrotingsresultaat van € 86.618,-. Het negatieve verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door hogere personeelskosten.

Verklaring per rubriek

BATEN

Subsidies en bijdragen

Het voordelig saldo bedraagt € 3.909,- en is als volgt te verklaren. In de subsidieaanvraag was uitgegaan van volledige compensatie van gestegen lonen en andere cao-componenten. Dit is door de Provincie niet gehonoreerd. Het verschil bedraagt € 40.660,- De Provincie heeft besloten de incidentele bijdrage voor Zeeuwse Ankers onder te brengen in de integrale kostensubsidie. Uitgegaan was van een aparte projectsubsidie. Deze subsidie bedraagt € 31.460,- De kosten die hier tegenover staan zijn verantwoord onder activiteitenkosten. Er is overleg gevoerd met de Provincie over de extra kosten als gevolg van de certificering voor de archeologieprotocollen. De meerkosten ad. € 13.109,- zijn met een gewijzigde beschikking in juni gehonoreerd.

Overige baten

In totaliteit is er voor een bedrag van € 112.062,- meer gerealiseerd dan was begroot. Het verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de volgende posten:

Rekening	begroting	realisatie	verschil	toelichting
Inspecties Monumentenwacht	291.000	240.681	-50.319	1
Archeologische dienstverlening	7.500	24.540	17.040	2
Detacheringen	76.317	81.433	5.116	3
Overige inkomsten	52.800	192.849	140.049	4

Toelichting:

Ad 1

De realisatie is fors lager, als gevolg van ziekte en verloop van personeel.

Ad 2

De realisatie betrof de uitvoering van een IVO-overig die is uitgevoerd in Rilland.

Ad 3

In het vierde kwartaal is op verzoek van de gemeenten in de Oosterschelde de capaciteit vergroot.

Ad 4

De hogere realisatie betreft een veelheid aan posten, waarvan de meesten vanwege opdrachten uitgevoerd voor derden. Dit betreft onder andere: het opstellen van diverse beschrijvingen ten behoeve van aanwijzing van gemeentelijke monumenten voor de gemeente Sluis, een aanvullende opdracht van de RCE voor het maken van een dijkendatabase, het uitvoeren van het project Betere Bestemming voor de Boerderij voor de RCE, het opstellen van een kerkendatase voor de RCE, de tijdelijke bewaring van archeologische voorwerpen voor de Provincie Noord-Brabant, het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de modernisering van Museum Hulst, een bijdrage van de VNG voor het uitvoeren van diverse werkzaamheden in fase 2 van het project Duurzaamheid en Monumenten, en het uitvoeren van een geofysisch onderzoek voor de gemeente Noord-Beveland. Daarnaast waren er in 2018 enkele incidentele baten.

LASTEN

Personeelskosten

In totaliteit een overschrijding van € 114.376,- Het verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de volgende posten:

Rekening	begroting	realisatie	verschil	toelichting
Loonkosten personeel	1.805.140	1.674.656	-130.484	1
Inleen derden	130.911	207.608	76.697	1
Kosten vakantiedagen	-	9.836	9.836	2
Reis- en verblijfkosten personeel	22.000	33.598	11.598	3
Mutatie voorz. Langdurig zieken	-	-11.514	-11.514	4
Mutatie voorziening POB	-	147.803	147.803	5

Toelichting:

Ad 1

De lagere loonkosten zijn veroorzaakt door een een tweetal vacatures die enige tijd onvervuld zijn gebleven.

Ad 2

Eventuele mutaties in vakantierechten worden neutraal begroot. De realisatie ervan is, gelet op de keuzevrijheden van medewerkers binnen de cao, nauwelijks te beïnvloeden.

Ad 3

De hogere realisatie is met name veroorzaakt door (cao-)vergoeding die verband houden met verhuizing en tijdelijke verblijfkosten van een medewerker die in 2017 in dienst is getreden.

Ad 4

Voor een langdurig zieke medewerker, waarbij er geen uitzicht is op spoedig herstel is in 2017 een voorziening getroffen voor de te verwachten loonkosten in 2018. Deze is in 2018 vrijgevalen.

Ad 5

In 2018 is, als gevolg van een aanpassing in de cao Provincies, een voorziening getroffen voor een Persoonlijk Ontwikkelbudget. Iedere medewerker heeft gedurende vijf jaar recht op een budget van € 5.000,- Eerder was ervan uitgegaan dat deze voorziening reeds in 2017 kon worden gevormd. Dit bleek om technische redenen niet mogelijk.

Algemene- en bureaunkosten

De gerealiseerde kosten ruim € 50.000,- hoger dan was begroot. Dit komt met name door eenmalige kosten die verband houden met een nieuwe website, en eenmalige kosten als gevolg van een naamswijziging. Verder zijn er extra kosten als gevolg van de certificering voor de archeologieprotocollen. Hiervoor is een extra subsidie ontvangen. De diensten voor accountancy zijn in 2018 gezamenlijk met een aantal andere culturele organisaties aanbesteed. Het resultaat van deze aanbesteding is dat de kosten fors hoger zijn dan het vorige aanbestedingsresultaat.

Activiteitenkosten

De (geplande) kosten die verband houden met Zeeuwse Ankers zijn hier gerubriceerd. Bij het opstellen van de begroting was ervan uitgegaan dat hiervoor een aparte projectsubsidie zou worden verstrekt, maar de Provincie heeft de subsidie ondergebracht in de integrale kostensubsidië.

Vastgesteld door de directie d.d. 25 april 2019

directie,

De heer drs. W.H.P. Scholten,
directeur

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht d.d. 14 mei 2019

de Raad van Toezicht,
De heer drs. A. Schenk,
voorzitter

Mevrouw dr. F. Petiet

Mevrouw mr. drs. B.W.M. Hendrikse-
Troost

De heer drs. M.J. van Dijke MPM QC

De heer H.G.L. Verheuveel AA

Overige gegevens

OVERIGE GEGEVENS

Vaststelling en goedkeuring jaarstukken

De directie heeft de jaarstukken 2018 vastgesteld op 25 april 2019 en aan de Raad van Toezicht ter goedkeuring voorgelegd voor de vergadering van 14 mei 2019.

Controleverklaring

De controleverklaring is hierna opgenomen.

Bijlagen

VERANTWOORDING VERLEENDE SUBSIDIES PROVINCIE ZEELAND

Omschrijving	Beschikking	Verantwoording 2018	Vastgesteld	Brief	ASV / ASB	Rubriek
<i>Structurele subsidies:</i>						
Integrale kostensubsidie 2018	2.215.731	2.215.731	N	18003270 / 18013872	2013	A
<i>Incidentele subsidies:</i>						
Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2018	6.000	6.000	N	17028579	2013	B
Zeeuwse Erfgoedlijnen	49.000	36.750	N	18932568	2013	B
Totaal subsidies 2018	2.270.731	2.258.481				

A. Deze subsidies zijn verantwoord onder "Subsidies en bijdragen". (Totaal € 2.215.731,-)

B. Deze subsidies zijn door SCEZ als project aangemerkt en als balanspost opgenomen.

Realisatie 2018 per prestatieveld

Prestatieveld	Beschermen	Benutten	Beleven	Totaal 1)	Betaalde dienstverlening 2)	Begrotingsresultaat SCEZ 3)
Subsidiabele kosten	1.764.015	540.618	468.332	2.772.965	214.466	2.987.431
Opbrengsten	<u>231.851</u>	<u>5.513</u>	<u>31.824</u>	<u>269.188</u>	<u>342.338</u>	<u>611.526</u>
Saldo	<u>1.532.163</u>	<u>535.105</u>	<u>436.509</u>	<u>2.503.777</u>	<u>-127.872</u>	<u>2.375.905</u>
Subsidie Provincie				<u>2.215.731</u>		2.215.731
Totaal	<u>-1.532.163</u>	<u>-535.105</u>	<u>-436.509</u>	<u>-288.046</u>	<u>127.872</u>	<u>-160.174</u>

Gewijzigde begroting 2018 per prestatieveld

(wijziging / aanpassing presentatie op verzoek Provincie Zeeland d.d. 30-1-2018)

Prestatieveld	Beschermen	Benutten	Beleven	Totaal 1)	Betaalde dienstverlening 2)	Begrotingsresultaat SCEZ 3)
Subsidiabele kosten	1.698.870	514.364	458.749	2.671.983	120.434	2.792.417
Opbrengsten	<u>303.756</u>	<u>79</u>	<u>65</u>	<u>303.900</u>	<u>158.617</u>	<u>462.517</u>
Saldo	<u>1.395.114</u>	<u>514.284</u>	<u>458.684</u>	<u>2.368.083</u>	<u>-38.183</u>	<u>2.329.900</u>
Subsidie Provincie			31.460	2.171.162		2.202.622
Compensatie cao/POB Provincie				<u>40.660</u>		40.660
Totaal	-1.395.114	-514.284	-427.224	-156.261	38.183	-86.618

*Beschermen
Benutten
Beleven*